

**Bakıda
məktəbli
qız itkin
düşdü**

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 29 aprel 2019-cu il Bazar ertəsi № 91 (7261) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Rusiya azərbaycanlıları birləşdi:
uğura aparan çətin yol**

RAİ-ni ÜAK-dan fərqləndirən nə olacaq? **Fəzail Ağamalı**: "Proses çox yaxşı gedir..."

yazısı səh.3-də

**İrandan nə gətirmək olar,
nə olmaz - əməkdaşımızın
o taydan xüsusi reportajı**

yazısı səh.10-də

**Uzaq Pekindən dünyaya
mühüm Qarabağ çağırışı**

yazısı səh.11-də

**İçərişəhərdə görülən işlər dövlətin
diqqətində - müxbirimizin qeydləri**

yazısı səh.5-də

Politoloq:

**"ABŞ İranla müharibəyə
risk etməyəcək, ancaq..."**

yazısı səh.12-də

**Bakıda ərini aldadan qadın
rəfiqəsini şərlədi, sonda
özü həbsə girdi - dosye**

yazısı səh.13-də

**Emin Milli "Meydan TV"-nin
rəhbərliyindən getdi - səbəb**

yazısı səh.4-də

**Azərbaycanlıni əməliyyat
edən erməni həkimlərə
etibar etmək olarmı?**

yazısı səh.9-də

Şəmkirdə icra başçısının "zibil şousu"

yazısı səh.14-də

**Dünya sahibsiz heyvan problemini
belə həll edir - ilginclik mübarizə üsulları**

yazısı səh.15-də

**Bakıda komendant
3 "makler"i güllələdi**

yazısı səh.2-də

ABŞ-IN ERMƏNİSTANDA BATAN LAYİHƏSİ - VAŞİNQTONDAN İRƏVANA İLGİNC HƏDƏ

Erməni inqilabına Amerika dəstəyinin detalları açıqlandı; **amerikalı analitik**: "Paşinyan ABŞ-la oyun oynamağa son qoymalıdır"; ümidləri doğrultmayan və Ağ Evə kələk gələn inqilabçı baş nazirdən hesab tələb edildi...

yazısı səh.8-də

Gürcüstan-Azərbaycan sərhədində məbəd mübahisəsi, yoxsa erməni "barmağı"?

Deputat və politoloq həyəcan təbili çaldılar; "Gürcüləri yanlış yoldan çəkəndirmək lazımdır..."

yazısı səh.6-də

Elman Məmmədov:
"Bundansa,
elə ölmək
yaxşıdır"

yazısı səh.7-də

**Kəramət
Böyükçöl şairləri
aşağıladı, cavab
gəcikmədi**

yazısı səh.3-də

Elxan Şahinoğlu:
"Zelenski
Türkiyə ilə sıx
münasibətlərə
üstünlük
verəcək"

yazısı səh.12-də

DİM qəbul imtahanı keçirdi

Dünən Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) tərəfindən əvvəlki illərin məzunları üçün I,II,III və IV ixtisas qrupları üzrə qəbul imtahanının birinci mərhələsi, həmçinin V qrup üzrə ali təhsil müəssisələrinə və tam (11 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul imtahanı keçirilib.

DİM-dən Musavat.com-a verilən məlumata görə, imtahanlar Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Şəki, Bərdə, Göyçay, Şirvan, Xaçmaz və Lənkəran şəhərlərində təşkil olunub:

- ali təhsil müəssisələrinə və tam (11 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə (kolleclərə) qəbul olmaq istəyən əvvəlki illərin məzunları;
- ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müsabiqəsində buraxılış imtahanı çərçivəsində verilən xarici dil fənnindən fərqli xarici dil fənni üzrə iştirak etmək istəyən cari ilin məzunları;
- ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müsabiqəsində orta məktəbdə təhsil aldıqları bölmədən fərqli bölmə üzrə iştirak etmək istəyən Azərbaycan və ya rus dili fənni üzrə imtahan verən cari ilin məzunları;

- Azərbaycan və rus dilləri istisna olmaqla tədris digər dillərdə aparılan məktəblərin ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müsabiqəsində iştirak etmək istəyən və təhsil almaq istədikləri bölməyə uyğun Azərbaycan və ya rus dili fənni üzrə imtahan verən cari ilin məzunları;
- xarici dil fənni tədris olunmayan məktəblərin ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müsabiqəsində iştirak etmək istəyən və elektron ərizə doldurarkən seçdikləri xarici dil fənni üzrə imtahan verən cari ilin məzunları;
- üzrlü səbəbdən bu ay keçirilən buraxılış imtahanlarında (XI sinif) iştirak edə bilməyən cari ilin məzunları;
- əvvəlki illərdə təhsil sənədi ala bilməyən və eksternat qaydasında imtahan verən məzunlar üçün imtahanlar keçirilir.

İmtahanda 20 180 (Bakıda 9435, Naxçıvanda 985, Gəncədə 2608, Şəkiddə 1037, Bərdədə 1339, Göyçayda 848, Şirvanda 1308, Lənkərandə 1565, Xaçmazda 1055) nəfərin iştirakı nəzərdə tutulurdu.

Abunə daha sərfəlidir -
“Yeni Müsavat” abunə kampaniyasını davam etdirir

“Yeni Müsavat” qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərsiniz.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - **48 qəpiyə** başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə:

(012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa “Qaya” Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Bakıda komendant 3 “makler”i güllələdi

Masazırda 3 nəfər “Vinçester” markalı odlu silahdan açılan atəş nəticəsində çoxsaylı qırma yarası alıb. Musavat.com Report-a istinadla xəbər verir ki, hadisə qəsəbədə yerləşən ev alqı-satqısı ofisində baş verib.

Hadisə zamanı 1994-cü il təvəllüdü Kamran Qasimov sağ ayağından, 1990-cı il təvəllüdü Talibov Məmməd döş və qarın nahiyələrindən və 1980-ci il təvəllüdü Gəncəliyev Zaur döş və qarın nahiyələrindən çoxsaylı qırma yarası alıblar. Yaralıları 1 sayılı Şəhər Kliniki Xəstəxanasına yerləşdiriliblər.

Xəsarət alanların sözlərinə görə, onlara “Vinçester” markalı silahdan atəş açan “Yeni Bakı” yaşayış kompleksinin komendantı Ehtiram adlı şəxsdir. Münaqişəyə ev alqı-satqısı ilə

məşğul olan şəxslərlə Ehtiram Yusifov arasında söyüş üstündə yaranan mübahisə səbəb olub.

Faktla bağlı Abşeron Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 29,120.2.4-cü (Xüsusi amansızlıqla qəsdən adam öldürməyə cəhd) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, iş

üzrə müvafiq ekspertizalar tərtib edililib. Cinayəti törətməkdə şübhəli bilinən Ehtiram Yusifov iş üzrə şübhəli şəxs qismində tutulub. Hazırda hadisənin baş vermə səbəblərinin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində zəruri və təxirəsalınmaz istintaq, əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Bakıda güclü yanğın: 10 nəfər təxliyə olundu

Paytaxtın Səbəyel rayonu ərazisində ümumi sahəsi 900 kvadratmetr olan üçmərtəbəli binanın üçüncü mərtəbəsinin pilləkən qəfəsində elektrik lövhəsi yanıb. Musavat.com Fövqəladə Hallar Nazirliyinin saytına istinadla xəbər verir ki, hadisə ilə əlaqədar yanğınsöndürənlər on nəfəri təhlükəsiz əraziyə təxliyə ediblər.

Daha bir yanğın hadisəsi Ağcabədi rayonunda baş verib. Məcburi köçkünlərin məskunlaşdıqları, ümumi sahəsi 600 kvadratmetr olan ikimərtəbəli binanın dam örtüyü 150 kvadratmetr sahədə yanıb. Yanğın binanın ikinci mərtəbəsində üç otağı və dəhlizi də əhatə edib.

Hər iki hadisə zamanı binalar yanğından mühafizə olunub, alov söndürülüb.

Salyanda 36 yaşlı qadın özünü asdı

Ottən gecə saat 04 rədlərində Salyan rayonunun Alçalı kəndində intihar hadisəsi baş verib. Virtualaz.org-un məlumatına görə, kənd sakini, 1983-cü ildə anadan olmuş Cəmilə Saleh qızı Bədəlova özünü yaşadığı evin həyətinəki tövlədən asaraq intihar edib.

İlkin məlumata görə, intihara qozusu onların həyətinə girmiş qonşusu ilə aralarında yaranmış mübahisə səbəb olub. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Zelenskiyədən Putinə sərt sözlər

Ukraynadakı prezident seçkilərinin qalibi Vladimir Zelenski Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Ukrayna vətəndaşlarına sadələşdirilmiş qaydada Rusiya vətəndaşlığı verə biləcəkləri barədə bəyanatına münasibət bildirib. Virtualaz.org Rusiya KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, Zelenskinin bəyanatı siyasətçinin komandasının Telegram-kanalında dərc olunub.

Zelenskinin sözlərinə görə, Rusiya hakimiyyəti Ukrayna vətəndaşlarını öz pasportları ilə şirnikləndirmək cəhdi ilə vaxtını boşa sərf edir. Bununla belə, o istisna etmə ki, kimlərsə qazanc naminə, yaxud cinayət təqiblərindən yayınmaq üçün və ya təbliğatın nəticəsi olaraq hər halda Rusiya pasportu lazım ola bilər. Zelenski qeyd edib ki, ukraynalılar Rusiya vətəndaşlığı almağın nə demək olduğunu gözəl başa düşürlər. Onun fikrincə, Rusiya vətəndaşı olmaq dinc etiraz hüquqlarından, rəqabətli, azad seçkilərdən, təməl insan haqları və azadlıqlarından məhrum olmaq deməkdir.

“Ukrayna vətəndaşlığı isə azadlıqdır, şərəf və ləyaqətdir. Bu, elə dəyərlərdir ki, biz onları müdafiə etmişik və müdafiə etməkdə davam edəcəyik. Ukrayna postsovet ölkələri üçün demokratiya nümunəsi olaraq xidmət etmək missiyasından geri çəkilməyəcək” - Zelenski bildirib.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl Putin Ukraynanın Donetsk və Luqansk regionlarının sakinlərinin sadələşdirilmiş qaydada Rusiya vətəndaşlığı almasına imkan verən qərar imzalayıb. Ukrayna tərəfi, o cümlədən Zelenskinin komandası bunu Rusiyanın “işğalçı statusunu təsdiqləyən” addım kimi qiymətləndirib. Putin isə Ukraynadan verilən reaksiyalara cavab olaraq demişdi ki, gələcəkdə bu ölkənin bütün vətəndaşları üçün sadələşdirilmiş qaydada Rusiya vətəndaşlığı almaq imkanı yarıdıla bilər.

Bu gün Bakıda 23° isti olacaq

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraiti dəyişkən buludlu, yağmursuz olacaq. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, səhər bəzi yerlərdə zəif duman olacaq.

Şimal-qərb küləyi gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturu gecə 9-13° isti, gündüz 19-24° isti, Bakıda gecə 10-12° isti, gündüz 21-23° isti təşkil edəcək. Atmosfer təzyiqi norma daxilində 760 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 65-75 %, gündüz 45-55 % olacaq.

Azərbaycanın rayonlarına gəlincə, aprelin 29-da hava əsasən yağmursuz olacaq. Lakin gündüz bəzi şimal və qərb rayonlarında şimşək çaxacağı, yağış yağacağı gözlənilir. Dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq, Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 7-12° isti, gündüz 22-27° isti, dağlarda gecə 2-7° isti, gündüz 11-16° isti təşkil edəcək.

300 kilo heroinlə tutulmuş Azərbaycan vətəndaşı sərbəst buraxıldı

Kiyevin Peçersk rayon məhkəməsi 300 kiloqram heroinlə tutulmuş beynəlxalq narkotik ticarətçiləri dəstəsinin üzvlərindən birini ev dustaqlığına məhkum edib. Virtualaz.org yerli mənbələrə istinadən xəbər verir ki, bunu Ukrayna Milli Polisinin rəhbərinin müavini Vyacheslav Abroskin deyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan vətəndaşı məhkəmə zalında sərbəst buraxılıb. Ona yaşayış ünvanını yalnız gecələr tərk etmək qadağan edilib.

“Lakin ev dustaqlığı dövründə harada yaşayacağını hələ heç özü də bilmir”, - Abroskin qeyd edib.

Dəstənin digər dörd üzvü - Türkiyə vətəndaşları həbs edilənlər və 154 mindən 10,7 milyon qrivnaya qədər pul müqabilində zəminə buraxıla bilərlər. Bununla birlikdə, müsadirə olunmuş narkotiklərin dəyəri ümumi girov məbləğindən 24 dəfə çoxdur.

“Ukrayna Milli Polisi bir neçə gün öncə beynəlxalq narkotacirlər dəstəsinin qara bazarda təxmini qiyməti 600 milyon qrivna olan 300 kiloqram təhlükəli narkotik - heroin müsadirə edib, lakin... Saxlanılan beş nəfərin ümumi girov məbləği cəmi 27 milyon qrivnadır”, - Abroskin yazıb.

Milli Polis Ukrayna və Avropa İttifaqı ərazisinə heroin daşıyan əcnəbiləri saxlayıb. 300 kiloqram heroinlə saxlanılanlar Kiyevdə ev kirayə götürərək, narkotikləri həmin evdə gizlədiblər. Polisdə olan məlumata görə, heroin Ukraynaya çoxdan gətirilib, lakin bundan əvvəlki “uğurlu xüsusi əməliyyat”dan sonra cinayətkarlar fasilə etmək qərarına gəliblər.

Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Fondunun təşkilatçılığı ilə Moskvada Rusiya Azərbaycanlılarının I Forumu və Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının təsis konfransı keçirilib. Təsis konfransına Rusiya Federasiyasının 56 regionunu təmsil edən diaspor qurumlarının təmsilçiləri qatılıb. Növbəti addımlarla bağlı qərarlar qəbul olunub, birlik nümayiş etdirilib.

mü göstərməlidir. Halbuki, bu kökündən yanlışdır. Baxın ermənilər nə edirlər? Diasporları dövlətlərindən pul almırlar, əksinə Ermənistanla hər tərəfli yardım edirlər. Fəaliyyət göstərdikləri ölkələrdə tanınmış insanları, siyasətçiləri, dövlət adamlarını ələ alırlar, onlarla iş qururlar, seçki prosesində fəaliyyət iştirak edirlər ki, sonradan onların sözü deyilsin. Yəhudilər də belədir. İsraildən maliyyə yardımı almırlar, əksinə ona yardım edirlər. Bu baxımdan yuxarıda qeyd etdiyim xoşagəlməz yanaşma tamamilə aradan qaldırılmalıdır. Maliyyə yardımı ummaq diaspora şəklində dövlətə xidmət et-

Rusiya azərbaycanlıları birləşdi - uğura aparacaq çətin yol

RAİ-ni ÜAK-dan fərqləndirən nə olacaq? Fəzail Ağamalı: "Proses çox yaxşı gedir..."

Müzakirələrdə Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının prezidentliyinə Dünya Azərbaycanlıları İttifaqının və Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Fondunun prezidenti Fizuli Məmmədovun namizədliyi irəli sürülüb. Təklif yekdilliklə qəbul olunub.

RAİ-nin yaradılması Azərbaycan daxilində müsbət qarşılanıb. Ermənilərin bütün sahələrdə güclü olduğu Rusiyada soydaşlarımızın bir araya gəlməsinin öz töhfələrini verəcəyi vurğulanır. Xüsusilə iki il öncə şimal qonşumuzda Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin (ÜAK) ləğv edilməsindən sonra belə bir birliyə böyük ehtiyac var idi. RAİ-nin ÜAK-dan nə ilə fərqlənəcəyi, hansı işləri görəcəyi yönündə müxtəlif müzakirələr gedir.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında RAİ-nin hansı işləri görməli olduğunu sadələndirdi: "Rusiyada bizim soydaşlarımız kifayət qədər uzun illərdən bəri məskunlaşmışlar. Sayları da çoxdur. Orada diasporumuzun fəaliyyətini gücləndirməsi bütün mənələrdə maraqlarımıza tamamilə uyğundur. Çox təəssüf edirəm ki, uzun illər boyu bir sıra yerlərdə olduğu kimi, Rusiyada da diasporumuz öz fəaliyyətini istədiyimiz şəkildə qura bilmədi. Xüsusilə son illər diasporun daxilində ən müxtəlif hadisələr baş verdi, parçalanmaların şahidi olduq. Sonunda demək olar ki, orada diasporumuzun fəaliyyətinə son qoyuldu. Bu çox təəssüf doğuran hadisə idi. Hər birimizi bu ciddi şəkildə narahat etdi. Rusiyada erməni diasporu kifayət qədər güc-

Musavat.com

lüdür. Onların fəaliyyəti hər zaman ölkəmizə qarşı yönəlib. Xüsusi olaraq Azərbaycanla Rusiya arasındakı münasibətlərin yüksək səviyyədə qurulmasına bütün imkanları ilə mane olmağa çalışırlar. Heç kimə sirr deyil ki, Rusiyada bütün sahələrdə erməni diasporu şəbəkələşmiş şəkildə fəaliyyət göstərirlər. Oradan gedən yəhudilərin də yerini tutublar. Bu gün Rusiya mətbuatında ermənilərin çox böyük fəallığı var. Hər yerdə olduğu kimi, Rusiyadakı erməni diasporu da Azərbaycana qarşı düşmənçilik mövqeyini nümayiş etdirməkdədir. Bunun qarşısını almaq üçün güclü diasporamızın yaranmasına ciddi ehtiyac var idi. Bu gün də bu zərurət özünü açıq şəkildə ehtiva etməkdədir. Çox yaxşı haldır ki, artıq bununla bağlı mövcud problem aradan qaldırılır. Onu da etiraf edək ki, hörmətli, keçmiş həmkarım Fudad Muradov Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsinə sədr təyin olunandan sonra bu komitənin fəaliyyətində ciddi dəyişiklik özünü göstərməyə başladı. Proses çox yaxşı gedir. Ümidvaram ki, həqiqətən komitə imkan-

larından istifadə edərək həm dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində də, həm də Rusiyada da diasporamızı gücləndirəcək".

Müsaibimiz hesab edir ki, təkə Rusiyada deyil, digər MDB ölkələrində də diasporamızın gücləndirilməsinə böyük ehtiyac var: "Xüsusilə, bu məsələdə Gürcüstanla ciddi diqqət ayrılmalıdır. Bildiyiniz kimi, orada həm diaspora şəklində, həm də vətəndaş kimi ermənilərin ciddi fəallıqları var. Rusiyada ittifaqımızın yaradılmasını çox yüksək qiymətləndirirəm. Fizuli Məmmədovu yaxşı tanıyıram. Bildiyim qədər ilə o kifayət qədər vətənpərvər adamdır. Azərbaycana çox bağlı insandır. Onunla ayrı-ayrı beynəlxalq təşkilatlarda olmuşuq. Azərbaycan diasporalarının keçirdikləri tədbirlərdə iştirak etmişik. Arzu edərdim ki, fikirlərimdə yanlış deyil, Füzuli Məmmədovu təbrik edir, ona işində uğurlar arzu edirəm. Ümid edirəm ki, onun fəaliyyəti Azərbaycanın milli və dövlət maraqlarına xidmət edəcək. Tanıdığım Fizuli Məmmədov həm də təmənnasız adamdır. Çoxları elə düşünür ki, Azərbaycan dövləti onlara maliyyə yardımı

Kəramət Böyükçöl şairləri aşağıladı - cavab gecikmədi
Sabir Rüstəmxanlı: "Poeziyaya bu cür qeyri-ciddi münasibət olmaz..."

Kəramət Böyükçöl

Sabir Rüstəmxanlı

Zaman-zaman fərqli və cəmiyyət tərəfindən heç də birmənalı qarşılanmayan fikirləri ilə gündəmə gələn gənc yazıçı Kəramət Böyükçöl "Hürriyyət" qəzetinə müsahibə verib. Onun bu müsahibədə Azərbaycan şairləri ilə bağlı işlətdiyi cümlələr etirazla qarşılanıb. Xüsusilə, Bəxtiyar Vahabzadə, Xəlil Rza Ulutürk barədə dedikləri daha çox narazılıq yaradıb.

Müsahibədən sitat: "Şeir yazmıram. Ümumiyyətlə, şairlərə ciddi baxmıram. Vaqif Səmədoğluna Allah rəhmət eləsin, onun Moşu obrazı Azərbaycanda şairə elə bir zərbə vurub ki, bu gün burda bu peşənin sahiblərinə ciddi yanaşmırlar. Yazıçı sözü daha sərbəstdir. Bəxtiyar Vahabzadəni, Xəlil Rzanı dərslərlə salıb, uşaqlara zorla oxutmaqla onları kimsə sevdirmək, kiminsə onları anlayıb qəbul etməsinə nail olmaq mümkün deyil".

VHP sədri, Xalq Şairi Sabir Rüstəmxanlı "Yeni Müsavat"da K.Böyükçölə belə cavab verdi: "Onun hər dəndən hay-küy salmaq, bəlkə də, diqqəti cəlb etmək üçün gözənlənməz, bəzən də zərərli olan açıqlamaları olur. Onun bunu nədən etdiyini deyə bilmərəm. Onunla bu barədə söhbətlərimiz olub. Onun dedikləri, şübhəli ki, ciddi fikirlər deyil. Çünki Azərbaycan, oğuz ədəbiyyatının 1500 illik tarixinin təxminən 300 ili poeziyadır. XIX əsrdən etibarən daha çox nəsr başlayıb. Poeziyaya bu cür qeyri-ciddi münasibət sərgiləmək olmaz. Millətimizin ruhunun, yaddaşının, milli tənqidi ruhunun, ictimai şüurunun formalaşmasında poeziya müstəsna rol oynayıb. Bunu heç kim inkar edə bilməz. Aşıq Ələsgərin, ondan əvvəl Məhəmməd Füzulinin, sovet dövründə Səməd Vurğunun, Bəxtiyar Vahabzadənin, Xəlil Rzanın xidmətlərini heç kim dana bilməz. Bəxtiyar Vahabzadə və Xəlil Rzanı xalqın qəlbindən çıxarmaq mümkün deyil. Bəlkə də Kəraməti əsəbləşdirən, hövsələdən çıxaran bu gün şeirin ucuzlaşmasıdır. Bəxtiyar Vahabzadə və Xəlil Rzanın adlarını çəkmədən desə ki, bu gün şeirə mənasız, heç bir poetik dəyəri olmayan yüzlərlə kitablar çap olunur, fikirlərini bölüşürəm. Tənqid olunmadan, onun qüsurları göstərilmədən, ədəbi dəyərinin olub-olmadığı deyilmədən kitablar çapdan çıxır. Bəzən o kitablarla Yazıçılar İttifaqına girirlər. Nəticədə əsl poeziya kölgədə qalır. Bununla bağlı Kəramət narahatlığını ifadə etsə, ona qoşula bilərəm. Amma böyük şairlərimizin adını çəkməklə poeziyamızı nüfuzdan salmaq istəyi mənasızdır. Doğrudur, bu gün dünyada şeir getdikcə az oxunmağa başlayıb. Əvvəlki kimi şeirə marağın olduğunu deyə bilmərik. Amma Azərbaycan və bəzi ölkələr üçün poeziya hər zaman qalacaq, millətin sonuna kimi yol yoldaşı olacaq. Ruh varsa, onun dili şeirdir. Nəğmə varsa, demək şeir də var".

Gənc şair İntiqam Yaşar poeziyanın ciddi məsələ olduğunu söylədi: "Ümumiyyətlə, kütlənin düşüncəsində poeziyanın, şairin obrazı yanlış formada yaradılıb. Bu hər hansısa bir filmə, tamaşaya bağlı bir məsələ deyil. Sovet dövründən bu bir siyasət olub. Fikrimcə, cəmiyyətdə fikir adamlarının tribunaçı, pafosçu, bir az da qeyri-ciddi obrazı formalaşsın deyə, bu cür siyasət aparılıb ki, cəmiyyətə təsir imkanları bəlli bir çərçivəni keçə bilməsin, uzağı, məhəlli miqyası əhatə etsin. Bu gün şairi və şairi kütlənin hansısa kəsiminin bir ifadəsi qarşısında danmaq, kiçiltmək elə o kütləyə uduzmaqdır. Yüz dəfə maarifçilikdən dəm vur, kitaba çağırış et, ali, bəşəri dəyərləri əlində bayaq et. Sən fərd olaraq öz içində kütləyə uduzmuşsan, ağ bayraq qaldırmısan, nə danışsan faydasızdır. Təəssüf ki, sifariş qulluqçususan..."

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Bakıda Formula 1 yarışlarına yekun vuruldu

Bir gündə Bakı haqqında dünya mətbuatında 5 min məqalə yazıldı

Bakıda 4-cü dəfə Formula 1 yarışları keçirildi. Hələ yarışın ilk günündə sərbəst yürüşlər zamanı qəzalar yaşandı. Xüsusilə də Formula 1-in sərbəst yürüşü zamanı "Williams" komandasının üzvü Corc Rasselin idarə etdiyi bolidin kanalizasiya quyusunun qapağına ilişərək qəzaya düşməsi, xeyli səs-küy yaratdı. Hadisə sosial şəbəkələrin gündəminə çevrildi. Xarici auditoriyada bir gecədə Bakı haqqında 5 min məqalə yazıldı.

Ölkə cəmiyyətində bu hadisə qeyri-peşəkartlıq kimi qiymətləndirilsə də, xarici media tamamilə başqa məqalələr dərc etdi. Mütəxəssislər bildirdilər ki, əslində sərbəst yürüşlərdə bu kimi hadisələrin baş verməsi normaldır. Yarışdan sonra Bakı Şəhər Halqası mətbuat konfransı keçirərək, hadisədən sonra trek boyu dəfələrlə yoxlamalar aparıldığını bildirdi. Yoxlamaların və tədbirlərin nəticəsində yarış ərzində bu kimi hallar təkrarlanmadı.

Bakı Şəhər Halqasının Marketing və kommunikasiya şöbəsinin müdiri Nigar Arpadarai hadisəyə münasibət bil-

dirərək aşağıdakıları söyləmişdi: "Şəhər treklərinin xüsusiyyəti onların gözlənilməz olmasıdır. Six məskunlaşmış şəhərdə F1 keçirməyin özəlliyi budur. Bu, şəhər yarışlarını həm maraqlı, həm də yaddaqalan edir. Formula 1-i yaxşı tanıyanlar bilir ki, belə hadisələr F1 şəhər treklərində daima baş verir. 2010 və 2016-cı illərdə Monakoda, 2012-ci ildə Şanxayda, 2017-ci ildə Malayziyada və s. oxşar hadisələr baş vermişdi. Malayziyada "Haas" komandasının pilotu drenaj sisteminin lyukunun üstündən keçəndə bolid zədələnməmişdi. Bu hadisələr yarışın finalı zamanı baş verib. Bizdə

isə bu, test yürüşü idi, yarış deyildi. Elə test yürüşləri də ona görə olur ki, pilotlar treklə tanış ola bilsinlər, yarış öncəsi bütün üzə çıxacaq məqamlar düşünülün. Əlbəttə, biz təşkilatçı olaraq hazırlıqlarımızı öncədən etməliyik və treki təhvil verməliyik. Yenə də söyləyirəm ki, işimizə çox ciddi yanaşırıq. Formula 1 bir oyundur, rəqəbət və inanın ki, bizim yarış F1 keçirən 20 ölkə arasında fanatlar və media tərəfindən ən çox sevilənlərdən biridir. Bu fəxr edilesi bir haldır. Yarış gözləyək, arzu edək ki, möhtəşəm Bakımızda növbəti dəfə möhtəşəm yarış olsun".

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşları olaraq Bakı bulvarında olduğumuz zaman xeyli əyləncəli proqramların təşkil olunduğunu da şahidlik etdik. Xarici turistlər yaradılan şəraitdən istifadə edərək həm dincəlik, həm də yarışdan zövq alırdılar.

Formula 1 SOCAR Azərbaycan Qran Prisi 2019-un açılışında tamaşaçılara yeni surprizlər edildi. Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətinin təşkilatçılığı ilə keçirilən Formula 1 SOCAR Azərbaycan Qran Prisi 2019 yarışının açılış əvvəlliklərdən fərqli formada baş tutdu.

Belə ki, saat 15:40-da başlayan açılışda əvvəlcə tamaşaçılara builki yarış üçün xüsusi tərtib olunmuş kubok təqdim olundu. Daha sonra himn mərasiminə start verildi. Mərasimdə Azərbaycan dövlət himni tanınmış bəstəkar Azad Vəliyevin yeni aranjanında səsləndirildi. Himn mərasimində Azərbaycan Respublikası hökumətinin yüksək rəsmiləri, Formula 1 şirkətinin rəhbərliyi və pilotlar iştirak etdilər. Pilotları "Gələcəyin ulduzları" adlanan azyaşlılar müşayiət etdi.

Himni respublikanın əməkdar artistləri Bəyimxanım Vəliyeva ilə Nurlan Növrəli birlikdə müvafiq olaraq muğam və klassik üslublarında səsləndirdilər. Onları tarla əməkdar artisti Şəhriyar İmanov, nağarada əməkdar artist Kamran Kərimov, violonçeldə Emin Qaliev və bəm nağarada Hüsəməddin Əzizov müşayiət. İfaçılar xalq və klassik üslublarına aid geyimdə idilər. Daha sonra isə yarış başladı.

Start xəttində birinci mövqedə "Mercedes" in pilotu Valtteri Bottas, ikinci - "Mercedes" in digər pilotu Lyuis Hemilton ikinci, üçüncü sırada isə "Ferrari" təm-

silçisi Sebastian Fettel dayandı. Ümumilikdə şəhər trasında hər biri iki pilotla təmsil olunan 10 komanda yarışdı:

1. Valtteri Bottas ("Mercedes")
2. Lyuis Hemilton ("Mercedes")
3. Sebastian Fettel ("Ferrari")
4. Maks Ferstappen ("Red Bull Racing Honda")
5. Serxio Peres ("Racing Point BWT Mercedes")
6. Daniil Kvyat ("Scuderia Toro Rosso Honda")
7. Lando Norris ("McLaren Renault")
8. Şarl Lekler ("Ferrari")
9. Karlos Sayns ("McLaren Renault")
10. Daniel Rikkardo ("Renault")
11. Aleksander Albon ("Scuderia Toro Rosso Honda")
12. Kevin Maqnuessen ("Haas Ferrari")
13. Lans Stroll ("Racing Point BWT Mercedes")
14. Romen Qrojan ("Haas Ferrari")
15. Niko Hulkenberq ("Renault")
16. Corc Rassel ("Williams Mercedes")

17. Antonio Covinatsi ("Alfa Romeo Racing Ferrari")

18. Kimi Raikkonen ("Alfa Romeo Racing Ferrari")

19. Robert Kubitsa ("Williams Mercedes")

20. Pyer Qasli ("Red Bull Racing Honda")

Xatırladaq ki, Formula 1 Bakıda 2016-cı ildən keçirilir. Şəhər trasının uzunluğu 6 kilometrdir, bir qədər çoxdur. Trekin ən geniş sahəsi 13 metr, ən dar hissəsi isə içərişəhər yaxınlığında, yeddi və səkkizinci döngələrdədir - 7,6 metr. Start və finiş xətti "Azadlıq" meydanındadır.

2016-cı ildə "Williams" komandasının pilotu Valtteri Bottas tərəfindən Bakıda Formula 1 yarışlarının sürət rekordu qeydə alınıb - 378 km/saat.

Bildirilib ki, Azərbaycanda Qran Priyə tamaşa etmək üçün daha çox Rusiya, Böyük Britaniya, Gürcüstan, Niderland, Polşa, BƏƏ və Finlandiya vətəndaşları səfər ediblər.

Qəzet çapa gəderkən məlum oldu ki, "Mercedes" komandasının pilotu, finlandiyalı Valtteri Bottas Formula 1 Azərbaycan Qran Prisinin qalibi olub.

□ Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Faraş məhsullar bazarda ucuzluq yaratdı

Soğan 60 qəpik, kartof 1 manat oldu...

Mart ayının sonundan etibarən bahalaşan kənd təsərrüfatı məhsulları nisbətən ucuzlaşmağa başlayıb. Səbəb isə təzə məhsulun bazara çıxmasıdır. Son dövrlər kəskin bahalaşması ilə gündəmə gələn kartof və soğanın qiymətində ucuzlaşma müşahidə edilir. Musavat.com-un müxbiri paytaxtın "8-ci kilometr" bazarmına baş çəkərək qiymətləri və alıcılıq öyrənməyə çalışıb.

Belə ki, köhnə kartof 1.40 manata idisə, təzə kartof 1 manatdan təklif olunur. Həmçinin alıcılar 1.30 manata köhnə soğan almaq əvəzinə, 60 qəpiyə təzə soğan almağa üstünlük verirlər. Təzə məhsulun ikiqat ucuzluq yaratması alıcıların da üreyindədir.

Həmsöhbət olduğumuz alıcılar artıq köhnə məhsul almaqdan imtina etdiklərini bildirdilər: "Köhnə kartof və soğan demək olar ki, keyfiyyətini itirib, cücərib, xarab olub. Buna baxmayaraq həm də baha satılır. Ona pul sərf etməkdənsə, təzə və daha ucuz olan məhsulu alırıq. Aprel ayında kartof və soğan bu qiymətə satılırsa, may, iyun aylarında daha çox ucuzlaşma olacağına ümid edirik".

Satıcılar da əllərində olan köhnə məhsulu artıq xarab olduğunu və alıcılıq qabiliyyətinin zəif olduğunu bildirdilər.

Digər tərəvəzlərdən pomidorun qiyməti 3.50 manata düşüb, ötən həftə bazarda 4

manatdan ucuz pomidor tapmaq mümkün deyildi. Xiyarın qiyməti 2.50-3 manat arasında dəyişir, bəzi növləri isə 4 manata satılır. Bibərin kiloqramı 4 manat, qırmızı bibər 6 manata, rəngli bolqar bibərlərini kiloqramı isə 5 manatdır. Badımcanın kiloqramı 2.50 manatdan başlaya qiymətlərlə təklif olunur. Kök hələ də ucuzlaşmayıb, 1 manatdan aşağı deyil. Ucuzlaşan məhsullardan biri də sarımsaqdır. Təzə yerli sarımsağın kiloqramı 2 manatdır. Bazara çıxarılan nübar məhsullar arasında sütlük qarğıdalı da diqqət çəkir ki, onun bir ədədi 1.50 manata təklif olunur. Halbuki mövsümündə 20 qəpiyə satılır.

Ən maraqlı tendensiya isə meyvələrdə izlənilir. Belə ki, ötən həftə kiloqramı 50 manatda təklif olunan alça 20 manata qədər ucuzlaşdı. Bu isə bazara çıxarılan məhsulun həcminin artması ilə izah olunur. Həmçinin nübar meyvələrdən nektar-

in 18 manata, şaftalı 14 manata, ərik 8 manata təklif olunur. Bu meyvələr əsasən İran və Türkiyədən gətirilir. Çiyələk bazara məhdud həcmdə çıxarılsa da, 1 kilosunun qiyməti 5-6 manata qədər düşüb.

Bazarda yerli çiyələk hələlik yoxdur. Aprel ayında bazara çıxarılan, kiloqramı 3 manata təklif olunan qarpız da yerli məhsul deyil. Digər meyvələrin qiymətində ciddi bir dəyişiklik sezilmir. Müxtəlif alma növlərinin qiyməti 60 qəpik -2 manat arasında dəyişir. Naringi 2.50 manat, portağal 1.80 manata, banan 2.40 manat, kivi 2.80 manat, limon 4-5 ədədi 1 ma-

nata olmaqla satılır.

Dənli bitkilərdən buğdanın kiloqramı 1 manata, noxud 3.50-4 manat arasında, qırmızı mərci 2 manata, lobyanın müxtəlif növləri 4-5 manat arasında satılır. Qərzəklil meyvələrdən qoz və fındığın kiloqramı 6 manata təklif olunur. Hazırda qəssablarda mal ətinin kiloqramı 11 manata, quzu ətinin kiloqramı isə 12.50 manatdır.

Qəssabxanalardan fərqli olaraq marketlərdə qiymətlər 1-2 manat yüksəkdir. Toyuq ətinin kiloqramı 4 manatdır. Yumurtanın qiyməti isə bahalaşmış. Bir müddət öncə 6 qəpiyə düşən yumurta indi

Emin Milli "Meydan TV"nin rəhbərliyindən getdi

Emin Milli "Meydan TV"nin rəhbəri postundan istefa verib. ONA-nın məlumatına görə, E. Milli bu barədə "Facebook" sosial şəbəkəsindəki səhifəsində yazıb.

E. Milli bir postda uzun müddət qalmağı düzgün saymadığını bildirib. O, bundan sonra iş axtaracağını, yaxud yeni bir layihə üzərində çalışacağını qeyd edib.

12-13 qəpiyə təklif olunur.

Satıcılar deyir ki, yumurtanın 6 qəpiyə olması əslində düzgün deyildi, çünki bu maya qiymətidir. Fermerlər ziyana düşürdülər, uzun müddət belə davam edə bilməzdi. Yumurtanın 12 qəpiklik qiymətinin yay ayı boyunca sabit qalacağı güman edilir. Çünki istehsal çox olduğundan, 12 qəpikdən artıq bahalaşma gözlənilmir. Qışda 35 qəpiyə qədər yüksələn orqanik kənd yumurtası

hazırda 20 qəpiyə düşüb.

Məlum olduğu kimi, mövsümə uyğun olaraq bundan sonrakı dövrdə bazarlara artıq həftə-həftə daha ucuz qiymətlərin şahidi olacağıq. Mayın sonlarına qədər bəzi məhsullarda 4-5 dəfəyə yaxın ucuzlaşma olacaq. O baxımdan kənd təsərrüfatı bazarları üçün kritik dövrün geridə qaldığını deyə bilərik.

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ, Fotolar müəllifindir.

Bir neçə gündür ki, "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğunda qala divarları ilə bağlı məsələ gündəmdən düşür. Sosial şəbəkələrdə qala divarı boyunca əvvəl taxtadan olan obyektlərin sökülüb, yerində daha hündür metal konstruksiya quraşdırıldığı, yeni kafe-restoranın yaradıldığı barədə məlumatlar yayılmışdı. Məlumatlarda o da bildirilirdi ki, yeni tikili əvvəlkindən daha hündür olacaq və qala divarlarının kənarından görünməsinin qarşısını kəsəcək. Bununla da həm sosial şəbəkələrdə, həm də ictimaiyyətdə tarixi əhəmiyyətli İçərişəhərin görkəminə xələl gətirilməsinə qarşı etirazlar səsləndi.

Həmçinin, bu günlərdə qala divarlarının digər bir hissəsinin sökülməsinə əks etdirən foto da yayılmışdı.

"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi isə açıqlama yayaraq bildirdi ki, sosial şəbəkələrdə yayılan fotolar əslində 2011-ci ildə Qala divarlarının restavratsiya işlərinin aparıldığı ərafədə çəkilib. "Məsələnin kökündə isə əslində Sovet erası zamanı 1954-cü ildə Qala divarları üzərində aparılan kobud rekonstruksiya işləri durur və əfsuslar olsun ki, bu proses zamanı Qala divarlarının o zamana qədər mövcud olmuş tarixi bürclərindən biri zədələnərək öz görkəmini itirmiş və düz divarın çəkilməsi ilə nəticələnib"- deyə qurumdan bildirilib.

Metal konstruksiya quraşdırılan ərazi ilə bağlı isə bildirilmişdi ki, bu işlər qala divarına bitişik aparılmır və qoruğun görkəminə xələl gətirmir.

Aprelin 26-da Azərbaycan Respublikasının birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğunda olub, görülən işlərlə tanış olub.

Mehriban Əliyeva bildirib ki, İçərişəhərin hər qalası, divarı, hər bir daşı dövlətin diqqətindədir: "Vaxt vardı ki, İçərişəhər məhz burda olan nöqsanlara görə, UNESCO-nun qara siyahısına salınmışdı. Ondan sonra bir çox tədbirlər həyata keçirildi, xarici ekspertlər dəvət olundu, onların rəyini aldıq, onların dəstəyi ilə bütün nöqsanlar aradan qaldırıldıq.

Mənim yadımdadır, xatırlayıram, bir zamanlar İçərişəhər UNESCO-nun qara siyahısına salınmışdı. Çünki burada bərpə işləri aparılmırdı. Bütün bu qanunlara zidd hərəkətlər olub. O zaman məhz prezidentin göstərişi ilə İçərişəhərdə bir çox işlər, bərpə, yenedənqurma işləri aparıldı. Sakinlərin, sahibkarların məramları nəzərə alınaraq İçərişəhərin hər binasına, hər bir daşına dövlət tərəfindən böyük diqqətlə yanaşıldı. Təbii ki, Qala divarının heç bir daşına da ziyan vurmaq olmaz və heç zaman vurulmayacaq". O, Qala divarlarının dağıdılması barədə sosial şəbəkələrdə yayılan məlumatları yalan adlandırıb. Qeyd edib ki, yeni heç bir inşaat yoxdur: "Buradakı tarixi və

İçərişəhərdə görülən işlər dövlətin diqqətində

Qala divarları yanında quraşdırılan obyektin inşası da nəzarətə alınıb

mədəni abidələrə heç bir təhlükə yoxdur. Əksinə, bütün bu addımlar onların qorunmasına yönəlib".

Mehriban Əliyeva həmçinin vurğulayıb ki, gələcəkdə belə hallarla üzləşməmək üçün biz ictimaiyyətə dolğun, geniş informasiya verilməlidir. "Hətta İçərişəhərdə hansısa bir bərpə, təmir işinin aparılması nəzərdə tutulubsa, bu işləri başlamamışdan əvvəl ictimaiyyətə geniş şəkildə məlumat verməliyik".

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı kimi İçərişəhərin Qoşa Qala qapıları adlanan ərazidə olduq. Həmin məkanın kənarları bağlandıqından içəridə hansısa işlərin aparıldığını görmək mümkün olmadı. Əraziyə nəzarət edən mühafizəçi bazar günü olduğundan içəridə heç bir iş aparılmadığını bildirdi: "Hər halda kənarından müşahidə edəndə görünür ki, hazırda içəridə heç bir iş aparılmır. Bu gün bazar günü olduğundan heç bir iş davam etdirilmir. Digər günlərdə isə iş aparılmaq istəyənə icazə verilmir".

Bazar günü olduğundan "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin də mövqeyini öyrənmə bilmədik.

İçərişəhər sakinlərinin də bu məsələlərlə bağlı mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Uzun illərdir ki, "İçərişəhər"de yaşayan yaşlı bir kişi bu ərazidə istənilən tikinti işlərinə qarşı olduğunu bildirdi: "Biz burada böyüyüb, başa çatmışıq. İçərişəhərin hər daşı bizim üçün əzizdir. Amma gördüyünüz kimi, gündə bir yeni obyekt, restoran-kafe tikirlər, buranın qədimliyini, özünəməxsusluğunu pozurlar. Şəxsən mən buna qarşıyam. Həmin ərazidə əməlli-başlı tikinti işləri aparılırdı. Mehriban xanım bura səfər etdikdən sonra dayanıb. Hər halda kənarından belə görünür".

Adilə adlı xanım da İçərişəhərdəki yeni tikililərdən narazı qaldığını bildirdi: "Dünyanın hər yerində bu cür tarixi məkanlarda turizm məqsədi ilə restoran-kafe tikilir. Amma bunu peşəkarcasına edirlər ki, heç bir abidəyə xələl gəlməsin. Bizdə isə bu məsələyə biganə yanaşırlar".

Adını demək istəməyən digər yaşlı sakin qoruqda günbəgün restoran və kafelerin sayının artmasından gileyləndi: "Turizm inkişaf etməyə başlayandan İçərişəhərdə sayı-hesabı bilinməyən kafe-restoranlar açılmağa başladı. Bura sanki artıq yemək-içmək məkanıdır. Halbuki əvvəllər axşamçağı qonşular, uşaqlarımızla birgə toplaşar, çay içərdik, istirahət edərdik. İndi bu yerləri restoranlar tutub".

Sakinlər qala divarlarının qarşısını kəsən hər hansı kafe-restoran tikilməsinin yolverilməz olduğunu bildirdilər.

✉ **Xalidə GƏRAY,**
Fotolar müəllifindir
"Yeni Müsavat"

Sözə baxanlara çağırış

Xalid KAZIMLI

Millətləri, xalqları bir-birindən fərqləndirən başlıca faktor nə dərinin rəngi, nə burunun, çənənin forması, nə gözün ölçüsü, nə də almasıdır.

Bir regionda yaşayan xalqlar bir-birinə çox bənzəyir. Bir afrikalının, amerikalının erməniləri, gürcüləri və Azərbaycan türklərini bir-birindən ayırmaq üçün azı 5-6 ay Qafqazda yaşaması lazımdır. Eləcə də biz qəvi düşmənlər olan hutularla tutsiləri bir-birindən heç cür fərqləndirə bilmərik.

Xalqlar bir-birindən asanca fərqləndirən yeganə amil isə dildir. Bir millətin təmsilçisi ağızını açan kimi onun milli kimliyi bilinir.

Bu baxımdan dil milli sərvətdir. Dilini qoruyan, zənginləşdirən xalq özünü qoruyur, zənginləşdirir.

Təəssüf ki, ana dilimizlə bağlı ciddi problemlərimiz var və bunun qaynağı özümüzü, xüsusilə də bu dildə yazıb-yaradan ziyalılar. Ötən əsrin 40-50-60, hətta 70-ci illərində ana dilimizə töhfə verən ziyalıların etdiyinə yüzə birini bu gün etmirik.

Geniş ictimaiyyətin də bu xüsusda öz məsuliyyət payı var. Biz toplum olaraq, qısa danışmağa, fikrimizi mümkün qədər az sözlə ifadə etməyə meylliyik. Məşhur "türkün sözü" ifadəsi bu xasiyyətimizdən doğur. Çünki biz nəyi haradan götürüb haraya qoymağı yeddi sözlə ifadə etməkdənsə, danışmağa ərinərək onu üç sözlə ifadə edirik: "Bunu qoy ora". Sonra da bir "türkün sözü" artırırıq ki, guya ədəbli olsun.

Bir dəfə tanınmış filosoflardan biri demişdi ki, Azərbaycan jurnalistləri öz yazılarında cəmi 600 sözdən istifadə edirlər. Bir az araşdırdanda onun sözünün nə dərəcədə həqiqət olduğu ortaya çıxdı. Sonradan o rəqəm bir az da azaldı. Hazırda bəlkə də biz yazılarımızı cəmi 400 sözdən istifadə etməklə yazırıq.

Daha pisi də var. Tez-tez həm peşəkar mediada, həm də sosial şəbəkədə dilimizin ərəb-fars mənşəli sözlərdən arındırılmasına dair patriotik təşəbbüslər kükrəyir.

Birincisi, o sözlər ki, artıq dilimizdə vətəndaşlıq qazanıb və 80-100 ildir işlənilir, yazılı ədəbiyyatımızda da yer alıb, onlardan niyə imtina edək?

İkincisi, imtina ediriksə, nəylə əvəz edək, yerinə hansı kəlməni qoyaq ki, söz-sözü gətirəndə uyğun ifadə tapmaq üçün hıçqanmayaq?

Üçüncüsü, bu cür yanaşsaq, onda gerek latın dilindən, rus və Avropa xalqlarının dilindən aldığımız sözlərdən də imtina edək və illərlə oturmaq düşüncə ki, "traktor", "televizor" kimi sözləri necə uğurlu milli kəlmələrlə əvəz edə bilərik.

Başqa xalqlar elə etmir. Harda yaxşı, ifadəli, qulağa xoş gələn əcnəbi söz var, götürürlər, işlədirlər, leksikonlarına, ədəbi mətnlərinə daxil edirlər və beləliklə, dilləri zənginləşir.

Guya ingilis dilindəki 100 mindən artıq sözün hamısı sırf ingilis kəlmələridir. Heç yarınsının yarısı da deyil. Ona görə də ingilis dili həm dünyanın ən zəngin dillərindən biridir, həm də ən populyar, geniş arealda yayılmış dildir. Bu dili BMT-nin üzvü olan 200-dən artıq dövlətdə tədris edir, öyrənirlər.

Ölkəmizdə dilə bağlı bir qəribə tendensiya da var. Danışığına çoxlu rus dilindən alınma kəlmələri ("uje", "poçti", "srazu", "dixanie", "perenv", "zavtrak", "obed", "ujin", "kaneqno" və yüzlərcə bu sayaq başqa sözlər) işlədirlər hansısa milli sözü eşidəndə dodaq büzürlər: "Bu, dialekt sözüdür, bəzi mahallara məxsusdur".

Çox əcəb. Hansısa mahalda işlədilir, dialekt sözüdür, amma fikri, situasiyanı, müəyyən predmeti gözəl ifadə edir, götür, işlət, populyarlaşsın, ədəbi dilə daxil olsun, leksikonumuz zənginləşsin. Minlərlə bu cür söz var. Nə prinsipdir ki, biz onları israrla ədəbi dilimizə yaxın qoymuruq? Dilimizi eybəcərledirir? Qətiyyəyən.

Bəzi kitab redaktorları və korrektorları da bi yandan çoxişlək olmayan sözlərə qənim kəsiliblər. Onların arqumenti budur ki, son illərdə filan söz çox işlənmir, oxucu onları oxuyanda anlamır. Bu yaxınlarda biri "quldur və onun curları" ifadəsini dəyişərək, "quldur və onun tərəfdaşları" etmək istəyirdi.

Birincisi, oxucu başqa dilləri öyrəndiyi kimi, öz ana dilini də, onun bütün sözlərini də mükəmməl öyrənsin.

İkincisi, çoxişlək olmayan sözlərdən imtina etsək, sabah 50-100, 500-1000 il əvvələ dair kitab yazanda hansı sözlərdən istifadə edəcəyik?

Məsələn, tutaq ki, xalçaçılığa adı bir mətn yazırıq. Məcbur qəməndə "hana", "kiriş", "həvə", "kirgiz", "dürgəh", "yumaq", "gəbə", "çəşni" və sair bu kimi sözlər işlədək. Çoxişlək olmadığından müasir oxucu (400 sözlə kifayətlənənlər) bu sözləri anlamayacaq. Demək, hər sözü səhifənin aşağısında izah verməliyik? Əlbəttə ki, yox.

Çıxış yolu dilimizi öyrənmək və onu dialket sözləri ilə, müasir terminlərlə zənginləşdirməkdir. O zaman danışığımızda çoxlu sözlərdən istifadə edərək ifadəli danışmamız asan olacaq.

Salome xanım "salaməleyk"i kəsmək istəyir?

Elsad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Prezidentliyinin heç yarım ili tamam olmayıb, amma Azərbaycana qarşı azı iki pislili ilə tarixə düşüb. Yanvarda Xocalı qatili olan erməniyə abidə qoyulmasına göz yumdu, indi də iki dövlətin sərhədindəki Keşikçidağ alban məbədinə gəlişi ilə aranı qatıb.

Adətən belə söhbətləri silahlı sərhədcilərlə etmirlər. Amma o, etdi, sərhədcilərlə şəkil çəkirdi, gərginliyi tətiklədi...

Belə vəziyyətdə Azərbaycan sərhədciləri haqlı olaraq Keşikçidağ məbədinin ətrafını və yollarını tamamilə nəzarətə aldı. 2007-ci ildə həmin ərazidə Keşikçidağ Dövlət Tarix Mədəniyyət Qoruğu yaradılıb və sərhədcilərimizin hərəkəti tam qanunidir.

Gürcü tərəf niyə təşvişə düşüb? Bundan əvvəl iki dövlətin sərhədinin 34 faizinin mübahisə predmeti olduğunu bəyan etmişdilər. Nə baş verib? Zuraşaşvilinin Gürcüstanı niyə belə tələsir?

Ermənilər Gürcüstandakı 465 gürcü məbədinə iddia edir. Tiflis bu iddialara son qoymaq üçün tələsmir. Amma qədim alban kilsəsi ilə bağlı çox həyəcanlı davranır. Nədən? Gürcülər Azərbaycanı "dış"inə vurub, onlar "qa" deyəndə, su, "qu" deyəndə et verdiklərimizi görüblər, ona görəmi?

Azərbaycan müstəqilliyinin ilk illərindən Gürcüstan üçün daha nələr etməyib? Bəzi ədalətli gürcülər özləri də etiraf edirlər ki, əgər 2008-ci ilin Rusiya-Gürcüstan müharibəsindən sonra Azərbaycan qazı olmasa, donardılar. Gürcüstanın heç limit problemi də yoxdur - Azərbaycanın sayəsində. Zuraşaşvili bunu bilmirmiyə? Kilsələrə pulsuz qaz verməyimiz əvəzindəmi ərazimizə iddia edir?! Yoxsa Salome xanım Azərbaycanla "salaməleyk"i birdəfəlik kəsmək istəyir?..

Gürcü prezident nədən Ermənistanla sərhəddə demarkasiya prosesinin vacibliyindən danışmır? Məgər bu ölkə ilə problemi yoxdur? Təbii ki, var, Sadaxlı bölgəsinə səfərim zamanı şəxsən görmüşəm. Soydaşlarımızın yaşadığı Xuludərə kəndinin ağsaqqalları qarşı tərəfdəki talanı göstərirdilər ki, ora son illərdə kənd məktəbinə aid ərazi olub, amma Ermənistanın rus əsgərləri tərəfindən zəbt olunub, kəndə tikilib! Gürcüstan prezidentini orda görmək istərdim...

Zuraşaşvilinin davranışları şovinist gürcülərə də stimül verib. Gürcüstanın keçmiş daxili naziri sərsəm fikirlər söyləyib. Guya ki, vaxtilə başqa bir problem ortaya çıxdanda "500 min azərbaycanlıyı Qırmızı Körpüdə qarşılamağa hazır olun" xəbərdarlığını edibmiş. Bu, nə qədər sərsəm iddiadırsa, eyni zamanda, gürcü məmurların Azərbaycanla şantaj dilində danışmağa adət etdiklərini təsdiqləyən faktdır. Gah deyirlər Rusiyadan qaz alacaq, gah Axalkalaki ermənilərini qızıdırıb ortaya salırlar, gah da...Hər bir halda Azərbaycandan nəse qoparırlar, "damarımızı tutublar".

Bəli, biz çox yumşaq davranırıq, problem yaranmasını istəmirik. Bunun nəticəsində ki, qonşularımız Azərbaycanın Qax-Zaqatala bölgəsindəki alban kilsələrinə də iddia edir, bu ərazilərlə bağlı vaxtaşırı zərərli ədəbiyyatlar, xəritələr yayırlar. Biz tarixi Azərbaycan ərazilərimizdə, Borçalıda adların kütləvi dəyişdirilməsinə, xaç basdırılmasına da göz yumanda səhv etdik... Borçalı azərbaycanlıları Gürcüstan qanunlarına hörmətlə yanaşdı, ermənilər kimi muxtariyyət iddiasında da olmadı bu illərdə. Əvəzində Tiflis Qarabağ təbliğatı apararaq Azərbaycan vətəndaşlarının ölkəyə girişini yasaqladı.

Təbii ki, Azərbaycanın Avropaya açılan qapısı olan Gürcüstanla problem yaranmasını istəmirik, onsuz da düşmən əhatəsindəyik. Ancaq gerek qonşu da öz həddini bilsin. Gürcü deputat Şalva Natelaşvili durub sərhədə gəlib və üzünü sərhədcilərimizə tutaraq "sizin əcdadlarınız Orta Asiyada yaşayanda bizim əcdadlarımız burada bu mədəniyyəti qurublar" deyərək, çərənliyib. Açıq tənqidatdır. Sərhədcilərimiz birdən əsəblərinə hakim ola bilmədi və silahı çevirdi həmin gürcünün təpəsinə, onda necə olacaqdı?

Vəziyyət çox həssas yanaşma tələb edir. Bilirik ki, burada vaxtilə soyadlarını gürcüləşdirmiş "5 larilik ermənilər" də öz rolunu oynayır, Azərbaycanla münasibətləri gərginləşdirmək üçün hər fitnə-fele el atırlar. Odur ki, soyuqanlı davranmalıyıq. Söz yox ki, Gürcüstanla Azərbaycan arasındakı 446 kilometrlik sərhədin dəqiqləşdirilməsinə ehtiyac var. 1996-cı ildə yaradılan ikitərəfli komissiya indiyədək irəliləyişə nail olmayıbsa, bu da normal deyil. Amma gürcü tərəfinin tələskənliyi də anlaşılır. Heç Cənubi Osetiya və Abxaziyanın işğalda qalmasından bu qədər narahat deyillər...

Azərbaycan sərhədciləri orta əsrlərə aid David-Qareci mağara kompleksindəki Udobno monastırına gedən yolu açıblar. Gürcüstanın XİN rəhbəri David Zalkaliani isə jurnalistlərə bildirdi ki, problem Bakıdan olan həmkarı ilə danışandan sonra həll olunub. Məlumatla görə, aprelin 28-də, səhər saatlarından etibarən zəvvarlar və din xadimləri sərbəst hərəkət edə bilirlər.

Qeyd edək ki, aprelin 23-dən etibarən Azərbaycan sərhədcilərinin kompleksə gedən girişi bağladığı, ora neinki turistləri, yerli rahib və keşişləri də buraxmadığı barədə məlumatlar yayılmışdı. Kompleksin böyük hissəsi, o cümlədən də Udobno monastırının dağın cənub-qərb ətəyində, Azərbaycanın nəzarəti altında olan ərazidə yerləşir. Gürcülərsə bu qədim alban məbədinə iddia edirlər.

Keşiş Kirion Gürcüstanın İctimai Televiziyasına kompleks ərazisinə keçə bilmədikləri haqda şikayətlənərək demişdi ki, "Azərbaycan sərhədciləri monastır ətrafında ciğirlər salırlar". Kirion atanın fikrincə, Azərbaycan tərəfinin gözlənilməz qadağası, böyük ehtimalla, prezident Salome Zuraşaşvilinin sərhədin mübahisəli hissəsinə dair mümkün qədər tez razılığa gəlməyin vacibliyi haqda bəyanatı ilə bağlıdır. Zuraşaşvili bu məsələni 2019-cu ilin fevralında Bakıya səfəri zamanı qaldırmışdı. Gürcü prezident aprelin 20-də isə Azərbaycanla həmsərhəd zonaya səfər etdi və gürcü sərhədcilərlə görüşdən sonra sərhədin demarkasiyası prosesinin sürətləndirilməsinin vacibliyindən danışdı. Bundan sonra Azərbaycan sərhədcilərinin öz ərazimizdə həyata keçirdikləri tədbirlər gürcü millətçiləri tərəfindən hey-küylə qarşılandı. Yerli telekanalların müşayiəti ilə bu istiqamətə səfər edən ayrı-ayrı millətçilər ölkəmiz əleyhinə sərsəm fikirlər səsləndirdilər. Bu sırada Gürcüstanın keçmiş daxili işlər naziri və parlamentarlari xüsusilə seçildilər.

Milli Məclisin üzvü, Azərbaycan-Gürcüstan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Əflatun Amaşov bildirdi ki, Azərbaycanla Gürcüstan arasındakı münasibətlər kifayət qədər yüksək səviyyədədir: "İstər iqtisadi, istər siyasi, istərsə də mədəni əlaqələrə dair mütəmadi şəkildə görüşlər keçirilir, fikir mübadiləsi aparılır. Biz regionda strateji tərəfdaşdır. Lakin zaman-zaman bəzi qüvvələr ortaya hansısa problemlər çıxartmağa çalışırlar. Məsələn, Rusiya ilə Ermənistan arasında Abxaziyadan keçməklə demir yolunun çəkilməsi, yaxud Cənubi Osetiyadan avtomobil yolunun çəkilməsi kimi məsələlər istər-istəməz narahatlıq doğurur. Həmçinin Gürcüstanda günahsız azərbaycanlıların qanını tökmüş erməni terrorçusuna abidə qoyulması kimi məsələlərlə Gürcüstan-Azərbaycan dostluğu sanki sınağa çəkilib. Bu sayaq sınaqlardan, imtahanlardan hər iki tərəf uğurla çıxıb. Birmənalı şəkildə demək olar ki, bizə düşmən olan Ermənistan və bəzi digər dövlətlər bəzi münasibətlərə hər zaman

çığışlar arxada qalacaq, Azərbaycan-Gürcüstan münasibətlərinə xələl gətirməyəcək".

Gürcüstan-Azərbaycan sərhədində məbəd mübahisəsi, yoxsa erməni "barmağı"?

Əflatun Amaşov: "Əminəm ki, iki xalq heç vaxt bu provokasiyalara getməyəcək"

Elxan Şahinoğlu: "Gürcüləri yanlış yoldan çəkəndirmək lazımdır"

xələl gətirməyə, "parçalayıb hökm sürməyə" bir daha cəhd edirlər. Son zamanlar Keşikçidağ monastır kompleksi ilə bağlı gündəmə gələn məsələ də eyni qəbildendir. Hazırda Gürcüstan və Azərbaycan arasında sərhədlərin delimitasiya olunması 66 faiz həyata keçirilib, 34 faiz isə həllini tapmamış qalıb. Keşikçidağ kompleksi də həmin ərazilərdə yerləşir. Bununla bağlı müvafiq qurumlar mütəmadi olaraq görüşür. Gürcüstan və Azərbaycan sərhədlərinin müəyyənləşdirilməsi üçün yaradılan komissiya bir neçə dəfə bu məsələləri müzakirə edib. Mən əminəm ki, həm Azərbaycan, həm Gürcüstan tərəfi bu məsələyə də aydınlıq gətirəcək və hər iki ölkə arasındakı dostluq və əməkdaşlıq pozulmayacaq".

Qeyd edək ki, Gürcüstan parlamentinin üzvü Şalva Natelaşvili sərhədcilərimizi açıq şəkildə tənqibə çəkib. O, "sizin əcdadlarınız Orta Asiyada yaşayanda bizim əcdadlarımız burada bu mədəniyyəti qurublar", - deyərək, ağılları gələnə danışıb.

Ə.Amaşov gürcü deputatın tənqidatçı hərəkətləri barədə də qəzətimizə danışdı: "Belə hallar olur. Nəinki o, hətta digər ayrı-ayrı millətçi ruhlu adamlar da belə hərəkətlərə yol veriblər. Vaxtilə vəzifədə olmuş şəxslər də bu sayaq provokasion çıxışlar ediblər. Ancaq hesab edirəm ki, belə

30-cu illərinə qədər Tiflis əhalisinin 60 faizə qədər ermənilərdən ibarət olub. Onların da tam əksəriyyəti familiyasını gürcüləşdirib".

Ə.Amaşov onu da qeyd etdi ki, məsələ dostluq qrupunun da nəzarətindədir: "Biz gürcü həmkarlarımızla dostluq qrupunun üzvləri ilə fikir mübadiləsi, məsləhətləşmələr aparırıq. Ölkələrimiz arasındakı münasibətlər elə möhkəmdir ki, heç bir qüvvə onu sarsıda bilməz. Azərbaycan və gürcü xalqları müdrik xalqlardır. Bu xalqlar heç vaxt bir-birinə qarşı qoya bilməyəcəklər. Əlbəttə, bundan daha çox Ermənistan və onun havadarları istifadə etməyə çalışırlar, Gürcüstanla Azərbaycan arasında soyuqluq yaratmaq, ölkələrin, xalqların birliyinə xələl gətirmək istəyirlər. Əminəm ki, hər iki xalq belə tənqidatların məqsədini anlayır və heç vaxt bu provokasiyalara getməyəcəklər".

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə hesab edir ki, gürcüləri yanlış yoldan çəkəndirmək lazımdır: "Gürcüstan prezidenti Salome Zuraşaşvili odla oynayıb. Diplomata soyuqanlı olmalıdır. Xanım Zuraşaşvili Fransada doğulub, diplomat olub, ölkəsinin Gürcüstandakı səfiri olub. Azərbaycan Gürcüstanın strateji tərəfdaşdır. Azərbaycanın Gürcüstandakı böyük yatırımları, boru xətləri, Dövlət Neft Şirkətlərinin layihələri, satdığı ucuz qaz qonşu

ölkəyə ayaqda qalmağa imkan verir. Biz elə bildik ki, Tbilisi bunu anlayır. Ancaq gürcülərin ermənilər kimi bizə qarşı ərazi iddiası var".

E.Şahinoğlu indiki durumda nə etməli olduğumuz barədə də fikirlərini bölüşdü: "Güzcəstə gedə bilmərik. Ancaq Gürcüstanla münasibətlərin gərginləşməsinə də yol vermək olmaz. Danışıqlar davam

etməlidir. Sadəcə, Zuraşaşvilinin təslimi tutub, elə bu saat Azərbaycanla sərhədin "müəyyənləşməmiş" 34 faizinin həll olunmasını istəyir. Hakimiyyətə kənardan nəzarət edən Bidzina İvanişvilinin xəttinə oxşayır. Zuraşaşvilinin və onun arxasındakı güclərin Azərbaycana qarşı inadkarlıqları Gürcüstandakı millətçiləri də ayağa qaldırıb və onlar bizim haqqımızda aşağılayıcı ifadələr işlətməyə başlayıblar. Tbilisi yaxın günlərdə bu prosesi dayandırmasa, nəticələri iki ölkə arasındakı münasibətlər üçün yaxşı olmayacaq. Xarici işlər nazirlərinin görüşünə və birgə komissiyanın toplanmasına ehtiyac var. Əks halda ermənilər gürcülərlə azərbaycanlılar arasında qovğanın gənişlənməsində maraqlı olacaq, dezinformasiya şəbəkəsini işə salacaq, əgər başlamayıblarsa".

Azərbaycan XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva isə bu mövzuda sorğumuza cavabında bildirdi ki, ötən həftə məsələyə verilən reaksiyadan əlavə heç bir şərh olmayacaq. Sözügedən açıqlamada bildirildi ki, Azərbaycan daim Gürcüstanla sərhədin tezliklə delimitasiyasının tərəfdarı olub. "Azərbaycanla Gürcüstan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası beynəlxalq təcrübədə tətbiq edilən qaydalara uyğun olaraq, qarşılıqlı əlaqələndirmə prosedurları əsasında mövcud ikitərəfli formatlar çərçivəsində həll olunur. Azərbaycan həmişə Azərbaycan-Gürcüstan sərhədinin tezliklə delimitasiya olunmasının tərəfdarı olub. Azərbaycan bu prosesi ən qısa müddət ərzində başa çatdırmağa hazırdır", - açıqlamada deyilir.

Qeyd edək ki, Ermənistan mediası Gürcüstan-Azərbaycan sərhədində baş verənlərə xüsusi diqqət ayırmaqdadır və səxavətlə bu mövzunu tirajlayır. Məqsəd bəllidir.

E. PAŞASOY,
"Yeni Məsəvat"

Milli Məclisin son iclasında Qarabağ məsələsinin həlli məsələsində deputatlar iki hissəyə bölündülər: hərbi və sülh tərəfdarlarına. Hətta sədarət danışıqların perspektivini görməyən və savaşa qərarı verməyə çağırış edənlərə irad tutaraq, sülh danışıqlarının davam etdirilməsi zərurətindən danışdı.

Ancaq reallıq budur ki, Ermənistan Azərbaycanın artıq üçüncü onillikdir sərgilədiyi sülh çağırışlarına tənqidatçı addımlarla qarşılıq verir. Bu mövzuda deputat, Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Elman Məmmədovla danışdıq.

- *Elman bəy, Ermənistanla Azərbaycan arasında humanitar əlaqələrin yaradılması, gediş-gəlişin bərpa olunması barədə razılaşma əldə olunsada, qarşı tərəf işğalçı siyasətdən imtina etmək niyyətində olmadığını nümayiş etdirir. Qarabağla bağlı nə baş verir, komitə üzvü, qarabağlı deputat olaraq gediş-gəlişdən məlumatlımı?*

- Təbii ki, məlumatım var. Paris və Vyana görüşündə xalqların sülhə hazırlanması məsələsi ortaya atılmışdı. Sonra Moskvada Lavrovun təşəbbüsü ilə keçirilən xarici işlər nazirlərinin görüşündə jurnalistlərin və digərlərinin qarşılıqlı səfərlərinin təşkil olunması barədə razılığa gəldi. Ola bilər ki, mənim münasibətim düzgün deyil, kimlərsə xoşuna gəlmir. Ancaq bu, mənim şəxsi mövqeyimdir və bu mövqedə mən özümü haqlı hesab edirəm. Birincisi, bu gün ortada işğal faktı var. Mən və mənim kimi 1 milyon insan qaçqın-köçkün vəziyyətindədir. Belə bir halda xalqların hansı sülhə hazırlanmasından söhbət gedə bilər? Təbii ki, erməni tərəfi buna ikielli razıdır. Çünki torpaqlarımızı işğal edib, ərazilərimizdə istədiklərini edirlər, qeyri-qanuni məskunlaşma uzun illərdir davam edir və gün-gündən artır, həmin torpaqlarda bizim izimizi, tozumuzu, nəyimiz varsa, sili-süpürüb atırlar, özlərinin kilsələrini tikirlər və s. Düşmənin davranışlarından belə görünür ki, bunlar xoşluqla, danışıqla, qərar-qətnamə ilə torpağı işğaldan azad etmək fikrində deyillər. Ona görə də bu gün xalqların sülhə hazırlanması, jurnalistlərin və qeyri-qrup icmalarının, ya ictimaiyyət nümayəndələrinin gətirilənin təşkil olunması da birmənalı olaraq ermənilərin xeyrinə verilən təkliflərdir. Bunu həmsədr dövlətlər ermənilərlə birlikdə hazırlayırlar. Bu illər ərzində həmsədr dövlətlərlə işğalçının mövqeyi tamamilə üst-üstə düşüb. Ermənistan da işğal etdiyi torpaqlardan çıxmaq istəmir və müharibənin başlamasını istəmir, deyir bunu sülh yolu ilə həll edək, həmsədrələr də eyni fikri səsləndirir.

- *Bütün bunların anonsunu Moskva görüşündən sonra xarici işlər naziri Elmar Məmmədov verdi. Sizin nazirlə birbaşa təmasınız varmı, bunlarla əlaqədar onunla danışmaq imkanı olubmu?*

- Xeyr. Mən sözümlü mətbuatda deyirəm, sizin vasitə-nizlə deyirəm. Mənim medi-

mı tökmüş ermənilərə gedim deyim ki, "salaməyküm, mən nəyə gəlmişəm?" Bundansa elə ölmək yaxşıdır. Erməni bir istehza ilə, lağla gülüb elə bir şey deyər ki... Deməlidir də. Biz özümüzü nə yerə qoymuşuq ki, mənim torpağımı işğal edən, torpağımda oturan, mənim qanıma tökən erməninin qarşısında meğlub

maliyyə. Ancaq bizim hansısa qərarımız onların istəyi ilə verilməməlidir. Bizim işğalçılıq fikrimiz yoxdur, Ermənistan ərazisinə girmək niyyətində deyilik. Biz beynəlxalq hüquqa, BMT nizamnaməsində uyğun olaraq, ərazilərimizi işğal etmiş Ermənistan ordusunu torpaqlarımızdan çıxartmaq üçün hərbi əməliyyatlar keçir-

Şimali Qafqazda hər gün anti-terror əməliyyatları aparırsan! Mən də dövlətim, mənim də ərazimdə bu problemlər var və səninkindən min dəfə artıqdır. Bu, mənim də hüququmdur. Amerika bizə bu barədə deyirsə, deməliyə, Amerika, sən sərhədlərindən on min kilometrə məsafədə gəlib burada "toybaşı"lıq edirsən, anti-

baxaq. Türkiyəyə təhlükə olduğu üçün haqlı olaraq hətta İraq və Suriya ərazisində anti-terror əməliyyatları aparır. Azərbaycan da bu hüququ özündə saxlayır.

- *Azərbaycanla Ermənistanı təkbətək üz-üzə buraxsalar, təbii ki, bu məsələ çoxdan həll olunmuşdu. Yəqin, etirazınız yoxdur, eləmi?*

"Bundansa, elə ölmək yaxşıdır"

Elman Məmmədov: "Düşməne əlavə vaxt vermək artıq ziyanımıza işləyir"

ada Vyana görüşü və bu məsələlərlə bağlı fikirlərim dərc olunub. Təbii ki, bu fikirlər həmi tərəfindən oxunur.

- *Hər halda Azərbaycan ən yüksək səviyyədə bəyan edir ki, ərazilər məsələsi müzakirə mövzusu ola bilməz. Balka, cəmiyyətin bilmədiyi məsələlər var. Elə bunları öyrənmək üçün sizin təmsil olunduğunuz komitədə xarici işlər nazirinin də iştirakı ilə qapalı Qarabağ danışıqları keçirilə bilərmi?*

- Naziri komitəyə dəvət etmək səlahiyyəti mənə yoxdur. Milli Məclisin rəhbərliyi səviyyəsində nazir parlamentə dəvət oluna bilər. Digər tərəfdən, bəli, ola bilər cənab nazir Elmar Məmmədov elə sözlər deyər ki, mən fikrimdə yanılıram. Mən özümü haqlı sayıram. Hər prosesdə ilkin başlanğıc var və ardınca digər məsələlər gəlir. Mən bu məsələnin həllində ilki torpaqların işğaldan azad olunması və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunmasında görürəm. Qalan deyilənlər bundan sonra gəlməlidir. Yeni mən torpaqların azadlığından əvvəl heç bir şey təsəvvür etmirəm.

Yadınızdadır, uzun illər boyu müxtəlif səviyyələrdə get-gəl də oldu - Azərbaycanın və Ermənistanın Moskvadakı səfirlərinin təşəbbüsü və iştirakı ilə və s. Mən o zaman da bu təşəbbüsdən imtina etdim və kəskin münasibət bildirdim. Nə qədər ki, torpaqlar işğal altındadır, nə qədər ki, birinci Qarabağ müharibəsində müvəqqəti də olsa, uduzmuşuq, erməni qalib vəziyyətindədir, bu get-gəli düzgün saymıram və qəbul etmirəm! Yaxşı, deyək ki, mən Elman Məmmədov, Azərbaycan vətəndaşı, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsindən olan məcburi köçkün, Xocalı soyqırımını yaşamış, çoxsaylı insanlarını itirmiş bir insan... Mən bu gün torpaqlarım işğal altında, mənim ev-əşiyimi dağıtmış, qanı-

statusda gedib deyim ki, bura gəlmişəm?! Bu, gülünc və lap ləyaqətsizliyin son həddi olan bir məsələdir. Nə vaxt ki, Azərbaycan əsgeri o torpaqları işğaldan azad edəcək, o cinayətkarlar cəzalarına çatacaqlar, ondan sonra biz yurd-yuvasına qayıdandan sonra, təbii ki, əlaqələr qurulacaq. Bu, mənim fikrim deyil, bunu tarix deyir. Tarixdə irili-xırdalı minlərlə müharibə olub. Avropada 100 illik müharibə tarixi, Birinci Dünya müharibəsi, İkinci Dünya müharibəsi tarixi var. Bu tarixlər onu göstərir ki, hər şeyin zamana ehtiyacı var, nə dövrlətlər, nə xalqlar arasında əbədi düşmənçilik yoxdur, ancaq bir şərtlə: işğal faktı aradan qaldırılmalıdır. Baxırsınız, həm Birinci və İkinci Dünya, həmçinin digər müharibələrdə işğalçı qovularaq aparılıb öz yuvasına salınıb, məhv edilib, ondan sonra sülh danışıqları başlayıb.

- *Ermənistan indiki mərhələdə belə, yeni ərazilərimizi işğalla hədələyir...*

- O, xülyadır. Bir məsələni də deyim, axı mən həm də döyüşçüyəm. Mən 4 il ermənilərlə üzbəüz döyüşmüşəm. Mənim icra başçısı vəzifəmin adı vəzifə idi. Bütün həyatım torpaqların müdafiəsinə sərf olunub. Ermənilər bizim torpaqları nə vaxt işğal edib? Bizim gücümüz, ordumuz olmayanda, biz zəif olanda. Fürsətdən istifadə etdilər və yenə də tək yox. Yenə də havadarlarının köməyi ilə bizə qarşı soyqırım törətdilər, ərazilərimizi işğal etdilər. Bu gün bütün sahələrdə güc nisbəti Azərbaycanın xeyrinədir. Bunu təkcə biz demirik, bütün beynəlxalq hesabatlarda əksini tapır. Yeni onların cəfəng xülyaları boş sözdür. Bu gün Ermənistan tərəfi bütün səviyyələrdə beynəlxalq qurumlara, həmsədr ölkələrə pərdəarxası bir xahişlə müraciət edir: biz arxayın olanda, siz Azərbaycanı müharibəyə başlamaya imkan verməyəcəksiniz. Biz bunu nəzərə al-

mək, ərazilərimizi təmizləmək hüququna malikik.

- *Elman bəy, bir sıra ekspertlər hesab edirlər ki, son razılaşmalar Azərbaycana qarşı tələdir, bizi tora salmaq istəyirlər. Lakin başqa təkliflər də var. Məsələn, Eldar Namazov hesab edir ki, Ermənistanın iddialarının qarşılığında Azərbaycan Qərbi Azərbaycandan didərgin salınmış insanların yurdu na qaytarılması və təhlükəsizliyinin təminatı məsələsini danışıqlar masasında qaldırılmalıdır. İndiki durumda sizin təklifləriniz nədən ibarətdir?*

- Mənim fikrim doqma deyil. Ola bilsin ki, yanılıram. Ancaq mən düşündüyümü deyirəm. Düşməne əlavə vaxt vermək artıq bizim ziyanımıza işləyir. Bizə vaxt 90-cı illərin əvvəllərində lazım idi, dövlətimizi gücləndirmək, ordumuzu qurmaq üçün. Ancaq bu gün düş-

"Qardaş, mən ərazi bütövlüyümü və sərhədimi bərpa etmək üçün öz gücümdən istifadə edib antiterror əməliyyatı keçirmək istəyirəm, sən nə deyirsən?!"

mənə vaxt vermək ona bizim ərazilərimizdə daha da kök atması, möhkəm oturmasına şərait yaratmaqdır. Bütün bu təkliflərin hamısı - Lavrovun da, digərlərinin də təklifləri vaxt udmağa hesablanıb. Bax bunun qarşısını almaq üçün biz ərazilərimizi terrorçulardan, işğalçılardan, qeyri-qanuni silahlı birləşmələrdən, ərazilərimizdə yaradılmış cinayətkar-separatçı qurumdan, narkotacirlərdən, eyni zamanda, torpaqlarımızda ermənilərin müxtəlif millətlərin nümayəndələri ilə birlikdə yaratdığı terror-təlim bazalarını ləğv olunması üçün hərbi gücümüzəndən istifadə edib antiterror əməliyyatlarına başlamalıyıq, özü də ləngimədən. Bunu kimsə qınasa, "niyə belə edirsiniz" desə, həmin dövlətə müraciət etmək lazımdır ki, məsələni, hörmətli şimal qonşumuz Rusiya, məni qınayırsansa, bəs sən 30 ilə yaxındır

ror əməliyyatları keçirirsən! Yeni bütün bunların hamısının cavabı var. Azərbaycan bu illər ərzində bir üstünlüyə də malik olub. Bu, nədən ibarətdir? Beynəlxalq qurumların hamısı ya birbaşa, ya dolayısı ilə işğal faktını etiraf ediblər, təsdiq ediblər. Hamısı deyir ki, biz Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyıraq və buna hörmətlə yanaşıraq.

Azərbaycan BMT-yə hansı ərazi və sərhədlərlə daxil olubsa, bu, tanınır? Bu, doğrudur? Qardaş, mən ərazi bütövlüyümü və sərhədimi bərpa etmək üçün öz gücümdən istifadə edib antiterror əməliyyatı keçirmək istəyirəm, sən nə deyirsən?! Mən bir santimetr də olsun Ermənistanın ərazisinə girmirəm, öz sərhədlərim daxilində antiterror əməliyyatları aparıram. Hansı dövlətə deyə bilərlər ki, sən öz ərazində niyə bu əməliyyatı aparırsan? Türkiyəyə, başqalarına

- Təbii ki. Vaxtilə mən də demişəm ki, böyük güclər, böyük dövlətlər razılıq verməsə, biz nə isə etsək, bizi cəzalandıracaqlar və s. Bəli, dünya realıqları var, bunlarla hesablaşmaq lazımdır. Çünki dünya bu gün qanunlarla, haqq-ədalətlə idarə olunmur, güclə, zorakılıqla, haqsızlıqla, ədalətsizliklə idarə olunur. Bu güclərin ele tərbiyəsizləri var ki, onlar soruşmur sən niyə belə etdin. İstədiyini edir, deyir yaxşı ələdim, sonra əsaslandırır. Ona görə də biz ehtiyatı da əldən verməməliyik. Amma demək lazımdır ki, ay dövlətlər, ay millətlər, hamınız bu illər ərzində yüz dəfələrlə təkrar etmişiniz, bu da sənə, ərazi bütövlüyümüzü tanımanız, ərazi bütövlüyümü hörmətlə yanaşırsan, indi mən ərazi bütövlüyümü təmin etmək istəyirəm. Heç kim bizi qınaya bilməz...

□ **Elsad PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

Qalada yatmış idim...

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"- Mən onu dünən uzaqdan gördüm, - Droqo dedi.
- Nəyi? Qalanı?
- Hə, Qala. - Droqo nəzakətə xətinə bir az susub davam elədi: - Mənə o nəhəng, əzəmətli göründü...
- Əzəmətli? Nə danışırırsınız, bu ən balaca, çox köhnə tikililərdən biridir. Sadəcə, uzaqdan baxanda təsirləndirir, - kapitan cavab verdi"

(Dino Buzzati, "Tatar çölü")

Bilənlər bilir, bilməyənlər də vecinə almasın, əslində Bakı qalasının divarları tarixən indiki şəkildə olmayıb. Ruslar Azərbaycanı işğal edəndən sonra Bakı qalasının ikiqat hasarının birini dibindən söküb, darvazasını daşıyıb "Qoşa qala qapısı" adlı darvazanı düzəldiblər. Sovet-kommunist işğal dövründə isə Bakı qalasının divarlarına əcaib bürclər əlavə olunubdur. Yəni baxanlar 19-cu əsrin sonlarına aid fotosəkillərdə Bakı qalasının divarının üst hissəsinin düz olduğunu görə bilərlər. Əslində o tip üstü hamar, azacıq aşığıda isə ox, nizə, tüfəng atmaq üçün yanaşı pəncərəciklər cərgəsi Azərbaycan qalalarına xas əlamətdir və şəxsən mənim estetik zövqümə görə daha gözəl idi. Sovetləşmə dövründə isə həmin pəncərələri hörmüş, divarın üstündə... diş-diş bürclər qayırmışlar. Bir növ, qalanı "ruslaşdırıblar", Moskva Kremlinə, rus qalalarına bənzədiblər.

Son yüz ildə, ümumiyyətlə, İçərişəhərdə aparılan yenedənqurma və Avrotəmiz işləri sayəsində qədim şəhərimiz hazırda Dubayın yeni məhəllələrindən geri qalmır. Bu isə bizi sevindirir. Qədimlik, köhnəlik kimə lazımdır? Biz daim yeniləşməli, yeni Azərbaycan qurmalıyıq (həm də "Yeni Müsavat"ı oxumalıyıq). Hərçənd, birdən görürsən kimsə haranınsa 3 min illik yaşını qeyd elədi, misal üçün, Salyanın icra başçısı ordakı Noxudlu kəndinin tarixini bizim eradan 2700 il qabağa aparmışdı. Sən demə qədim yunanlar hələ zeytun ağacından düşüb şəhər salmağa cürət etməyən zamanlarda bizdə meqapolislər varmış. Ələt o zamanlar Ələtopolis imiş, Neftçala isə İsgəndəriyyə.

Sözümün canı odur ki, ay camaat, gəlin biz öncə qərar verək: qədim millət oluruq, yoxsa cavan millət? Tariximizdə eşələnməyə üstünlük veririk, ya gələcəyə baxırıq? Əks halda şpaqat vəziyyəti yaranır. Özü də çox təəccüblüdür, səhərdən axşama ancaq yemək haqda fikirləşən toplum (bu, hamıya aiddir, aqlarımız yavan çörəyi, toxlarımız qara kürünü düşünür) qəfil məlum olur ki, restoran tikilməsinə qarşı çıxdır. Vay səni... Nədi-nədi, o restoranın bir böyrü qala divarına söykənəcəkmiş. Əz elədiyim kimi, sovet dövründə tikilən qala divarına. İmkan vermədilər namərdlər. Hətta bir yazıçı az qalırdı mitinq eləsin, zalım oğlunun heç xəbəri yox idi ki, bizdə indi "Məhsul" stadionunda mitinq icazə verilmir. Biabırçılıqdır. Tarixə xor baxmaqdır. Bəlkə elə yüz il sonra həmin restoran tarixi abidəyə çevriləcəkdi? Divarına da lövhə asıb masa bəzəyəcəkdi: "Burada 2019-cu ildə olinqarx-məmur Mamedin kiçik gədəsi Vəliqulu manislarla əylənmişdir". Pah. Gör nə qədər tarixi məna yaranacaqdı. Yoxsa divarın quru-quru nə əhəmiyyəti var? Divarı divar eləyən lay divar kimi oğlanlar lazımdır. Misal üçün, türklər şimaldan basqın eləməsə Böyük Çin Səddi tikilməzdi. Deməli o hasarın projesi, ideyası əslində biz türklərə məxsusdur. Vallah.

Proje demişkən, 15-20 il qabaq bizim Avropa məkanına yaxınlaşma söhbətlərimiz ortada fırlanarkən kimsə maraqlı afyozizm səsləndirmişdi: "Biz Avropaya kanalizasiya lyuklarından girməliyik". Ya da girməməliyik - nəse bu cür bir ələm-qəlləm fikir idi, dəqiq yadımda qalmayıb. İndi birdən məşin yarışında kanalizasiya lyukunun qapağı qalxır, avropalılar mat qalırlar. Başa düşürlər ki, bu, taleyin bir işarətidir, mollar demişkən, mistikadır. Çünki o yarış Avropanın bir simvoludur bizim üçün. Başqa Avropa simvolu qapılar idi, rəhmətlik deputat Baba müəllimin şirkəti bunun satışını bir zamanlar təşkil edirdi, indi bilmirəm nə yerdədir. Ayrı simvolu yoxdur.

Sonda xahiş edərdik məşin yarışını qurtaranda heç onun hasar-masasını sökməsinlər. Həm qəşəng olardı, hər yoldan keçən kəndli-məndli paytaxta girib ayağının palçığını tökməzdi, həm də o yuxarıda yazdığım, 19-cu əsrdə rus imperiyasının sökdüyü ikinci qala divarının bir növ bərpası alınardı.

ABŞ

-in "gizli qərbcisi" Nikol Paşinyandan məyusluğu artıq sirr deyil. Əsas da iki səbəbdən: Paşinyanın müxalifətdə ikən və xüsusən də inqilab zamanı və elədiyinə ziddinə olaraq, ölkəni Rusiya orbitindən çıxarmağa girişməsi və Qarabağ məsələsində sələflərindən də sərt mövqe tutaraq, faktiki surətdə Moskvanın əlinə işləməsi.

Yeni söhbət faktiki şəkildə erməni inqilabçı baş nazirin Vaşinqtonu aldatmasından gedir. Çünki ABŞ-da doğru olaraq hesab edirlər ki, həlli uzanan Qarabağ məsələsi Ermənistanı Rusiyaya "ət-dırnaq" kimi bağlayan əsas amil olaraq qalır. Bunu ötən ilin oktyabrında ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton İrəvanda olarkən açıq mətnlə N.Paşinyanın diqqətinə çatdırmışdı. Amerikalı yüksək çinli məmur Ermənistanın Türkiyə və Azərbaycanla əlaqələrinin normalaşması və Rusiya ilə ənənəvi bağların qırılması üçün Paşinyana 9 dekabr parlament seçkilərindən dərhal sonra Qarabağ məsələsində real addımlar atmağı da təkidlə məsləhət görmüşdü. Ardınca eyni mesaj prezident Donald Trampın Paşinyana göndərdiyi məktubda əksini tapdı. Trampın məktubunda belə bir mesaj da var idi ki, qonşuları ilə anlaşma bilməyən Ermənistan təhlükəsizlik şəraitində mövcud ola bilməz.

ABŞ-ın bu kimi tələb-istəklərə hər şeydən öncə haqqı çatır. Çünki Ermənistandakı "məxməri inqilab"da həlledici "məxməri inqilab" üçün İrəvana 25 milyon dollar xərcləyib. Paşinyanın Serj Sərkisyan rejimini devirməsində, 20 ildir iqtidarda olan Qarabağ klanını hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaqda postsovet ölkələrində ən böyük səfiriyyə malik İrəvanda ABŞ diplomatik nümayəndəliyinin aparıcı rol oynadığı artıq danılmaz faktır.

Bu xüsusda Vaşinqtondakı Kornegi Fondunun böyük elmi işçisi, Rusiya və Mərkəzi Asiya məsələləri üzrə direktor, Corcaun Universitetinin professoru Pol Stronskinin öz twitter səhifəsində bu günlərdə baş nazir N.Paşinyana ünvanlandığı müraciət yetərincə maraqlıdır. Həmin müraciət həmçinin Azərbaycanın maraqları və Dağlıq Qarabağ məsələsində Bakı-İrəvan danışıqlarının mümkün perspektivi baxımından önəmli hesab edilə bilər.

"Yeni Müsavat" "Vestnik Kavkaza" portalına istinadən xəbər verir ki, amerikalı professor özünün kifayət qədər sərt tənqidi tonda olan müraciətində öncə Paşinyandan Ermənistan xarici siyasətində amerikalıya yönəlmiş vektoru güclən-

ABŞ-ın Ermənistanda batan layihəsi - Vaşinqtondan İrəvana ilginç hədə

Erməni inqilabına Amerika dəstəyinin detalları açıqlandı; **amerikalı analitik: "Paşinyan ABŞ-la oyun oynamağa son qoymalıdır"; ümidləri doğrultmayan və Ağ Evə kələk gələn inqilabçı baş nazirdən hesab tələb edildi...**

dirməyi tələb edib.

Diqqət edildi, yəqin ki, söhbət xahiş-minnətdən yox, məhz tələbdən gedir. Bunun da səbəbi var: P.Stronski Paşinyana xatırladı ki, Vaşinqton uğurlu "məxməri inqilab" üçün İrəvana 25 milyon dollar xərcləyib.

"Nikol Paşinyan işə başlamalı və ABŞ-la siyasət oyunu oynamağa son verməlidir. ABŞ 2008-ci ildə Köçəryan və Sərkisyanı sərt şəkildə tənqid edirdi və "Minilliyin çağırışı" proqramı çərçivəsində o vaxt İrəvan üçün həlledici olan yol layihəsinə vəsait ayrılmasını dayandırdı. Ona görə ki, Ermənistan həlledici demokratik göstəriciyə nail ola bilmədi (2008-ci ilin martında, Serj Sərkisyanın 1-ci prezident seçkisi zamanı İrəvanda 10 nümayişçinin ölümünə gətirən qətlə nəzərdə tutulur - "YM"). Bu, çox mühüm qərar idi", - deyər amerikalı professor qeyd edir.

Müraciətdə daha sonra deyilir: "Bu yaxınlarda Paşinyanın guya Amerikanın 2018-ci ildəki "məxməri inqilab"dan sonra Ermənistanı müdafiə etmək üçün heç nə etməməsi barədə səsləndirdiyi tənqid isə həqiqətə uyğun deyil. ABŞ hakimiyyət dəyişikliyindən sonra bu ölkəyə öz köməyini əhəmiyyətli şəkildə artırıb. Belə ki, pul vəd edib bu

vədi ləng yerinə yetirən Avropa Birliyindən fərqli olaraq, ABŞ-dan Ermənistanla 6 ay ərzində 14 milyon dollar həcmində əlavə yardım daxil olub. Bütövlükdə isə ötən il Birləşmiş Ştatlar Ermənistanla 25 milyondan çox yardım edib. Və bu 1992-ci ildən üzü bəri Ermənistanla Amerika tərəfindən edilən 1 milyard dollarlıq yardımdan əlavədir".

Beləcə, Corcaun Universitetinin professoru faktiki şəkildə Ermənistan siyasət sistemində ABŞ maliyyə dəstəyinin detallarını açıb. Ardınca analitik qeyd edir ki, bu, böyük pullardır, lakin ABŞ daha böyük pullar verməyə hazırdır, eger Paşinyan hökuməti "siyasət prioritetləri və hərəkət planı"na aydınlıq gətirə.

O sırada o, İrəvanı Moskvanın diktəsi ilə Suriyaya əsgər göndərməkdə ittiham edib. "ABŞ Suriyadakı erməni diasporunun varlığı səbəbindən Ermənistanın Suriyadakı maraqlarını başa düşür. Ancaq erməni sapyorlarının Rusiya missiyası tərkibində Suriyaya yola salınması Vaşinqtonu narahat etməyə bilməz", - deyər o vurğulayıb və xatırladı ki, həmin sapyorları amerikalı mütəxəssislər Ermənistanı minasızlaşdırmaq proqramı çərçivəsində hazırlamışdılar ("Yeni Müsavat" xatırladı ki, Paşinyan hö-

kumətinin bu qərarı ilə bağlı ABŞ Dövlət Departamenti sərt etiraz bəyanatı yaymışdı).

"Belə görünür ki, İrəvanın nə Qərblə kommunikasiya ilə bağlı strategiyası var, nə də belə hərəkətlərlə Ermənistanın Avropa və Şimali Amerikadakı (ABŞ nəzərdə tutulur - "YM") tərəfdaşlarının gözdə necə görünəcəyi barədə təsəvvürü. Düşünürəm ki, sapyorlarla bağlı məsələ qeyri-ixtiyari yanlıdır. Bununla belə, Nikol Paşinyanın ABŞ-ı ittiham etmək yerinə görməli olduğu işi var", - deyər amerikalı təhlilçi sonda erməni baş nazirə xəbərdarlıq edib.

Əlavə edək ki, nə bu hədə kimi tənqidlər, nə də "erməni inqilab"na Vaşinqtonun maliyyə dəstəyinin detallarının açıqlanması ilə bağlı Paşinyan administrasiyasından hələlik cavab gəlməyib. Lakin cavabdan asılı olmayaraq, bir şeyi əminliklə söyləmək mümkündür və bunu amerikalı professor müraciətindən də aydın görmək olar ki, Vaşinqton tipik erməni hiyləgərliyi ilə ona kələk gəlmək istəyən Paşinyanla bağlı yalnızca məyus deyil. Həm də qəzəblidir. Qalır, Nikolu hansı cəzanın gözləməsi. Hər halda, ABŞ kələkləri və kələkbazları unutmur...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Rusiya Donbasın işğalını rəsmiləşdirir - Bakıya mesaj?

İranda Baş Qərargah rəisindən təhdid: "Neft sata bilməsək..."

"Biz neft sata bilməsək, heç kəs Hörmüz boğazından neft keçirə bilməyəcək". ONA-nın Tehran bürosunun məlumatına görə, bunu dünən İran Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi general-mayor Məhəmməd Baqiri ABŞ-ın İranın neft satışına tətbiq etdiyi sanksiyalarla əlaqədar bildirdi.

M.Baqiri deyib ki, Hörmüz boğazının təhlükəsizliyi İran Silahlı Qüvvələri tərəfindən həyata keçirilir: "Biz Hörmüz boğazında sabitliyin və Hörmüzün daim açıq olmasının tərəfdarıyıq. Başqa ölkələrin neft və digər məhsulları Hörmüzdən keçdiyi kimi, İran nefti də Hörmüzdən keçir. Əgər bizim neft Hörmüzdən keçməse, digələrinin də nefti Hörmüzdən keçməyəcək".

durmasaydı, Qarabağın işğalı heç vaxt baş verməzdi. Odu ki, nəinki Dağlıq Qarabağ məsələsində, ümumiyyətlə Azərbaycanı aid heç bir məsələdə Rusiyadan ədalət, səmimi yanaşma gözləmək ən azı sadələşməyə bağlıdır. Rusiya ilə həmsərhəd olan şimal ərazilərimizlə bağlı çox diqqətli və ehtiyatlı olmalıyıq. Ruslar pasport avontürasını şimal bölgəmizdə də edə bilərlər. Zaten illərdir bu cür söz-söhbətlər eşitməkdəyik ki, şimal zonada rus pasportları paylayırlar. Son aylar Ermənistan bir yana, digər qonşularımız Rusiya, İran, Gürcüstan tərəfdən də Azərbaycan və bu ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın əleyhinə addımlar görürük. Həm dövlət, həm xalq olaraq daxilə ayıq-sayıq olub yaxın və uzaq xaricdən gələn bütün provokativ hərəkətlərə operativ və birgə cavab verməyə hazır olmalıyıq".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Rusiya prezidenti Vladimir Putin Luqansk və Donbas vilayətlərində Rusiya pasportlarının paylanması prosedurunun sadələşdirilməsi ilə bağlı fərman verib. Ekspertlər hesab edirlər ki, bu, o deməkdir ki, gələcəkdə antiterror əməliyyatları zamanı Rusiya öz vətəndaşlarının qorunması bəhanəsi ilə Ukraynaya qoşun yeritmək haqqı əldə edəcək.

Bu həm də Rusiyanın Luqansk və Donbası özünə birləşdirməyi rəsmiləşdirməsi sayıla bilər. Bundan öncə (2008) analoji proses Gürcüstanın Abxaziya və Cənubi Osetiya regionlarında aparılmışdı.

Bəs Donbasın işğalını rəsmiləşdirməyə başlayan Rusiya Qarabağ məsələsində nə dərəcədə ədalətli vasitəçi ola bilər?

Politoloq Əhəd Məmmədli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu proses Kırım ardınca, Luqansk və Donbasın da aneksiyasının başlanğıcı deməkdir: "Rusiya tərəfindən Abxaziya, Cənubi Osetiyanın da müstəqilliyinin tanınması da rus pasportlarının verilməsi ilə başlanmışdı. Bu, o deməkdir ki, Kreml eyni ssenarini

Ekspert: "Bu, Kremlin postsovet məkanında bütün hərbi münaqişələrdə separatçıların yanında olduğunu bir daha ortaya qoyur"

Donbasda da təkrarlamaq istəyir. Rus pasportlarının yerli əhaliyə verilməsi o anlama gəlir ki, Donbas, Luqansk kimi şəhərlərin işğalının rəsmiləşdirilməsinə start verilir. Moskva Donbasda, əvvəl Abxaziya, Cənubi Osetiya sonra da Kırım ssenarisini tətbiq edə bilər. Əvvəl vətəndaşlıq ve-

riləcək, sonra da yeni separatçı bölgə müstəqilliyini elan edəcək, ardınca da saxta referendum keçirilib bu ərazilər də Rusiyaya birləşdiriləcək. Putin Donbas üzərində elə şərtlər tətbiq edir ki, ən azı Kırım artıq mübahisə mövzusu olmasın. Hərbi arenada olduğu kimi, diplomatik

arenada da Moskva Kiyevin həyatını maksimum çətinləşdirir. Ukrayna ərazi bütövlüyünü demokratiyaya dəyişdi. Ukraynalılar üçün uğursuz, ziyanlı ticarət oldu. Rusiya Donbasın işğal etdiyi əraziləri rəsmiləşdirmə yolunda ilk addımını atdı. Ukrayna o gücdə deyil ki, bunun qarşısını ala bilsin. Bu da o deməkdir ki Donbasda Abxaziya, Cənubi Osetiya, Kırımın aqibəti gözləyə bilər".

Politoloq qeyd etdi ki, Luqansk və Donbas nümunəsi Rusiyanın postsovet məkanında bütün hərbi münaqişələrdə separatçıların yanında olduğunu bir daha ortaya qoyur: "Çünki bütün bu münaqişələr Moskvadan təşkil edilir, dəstəklənir. Görünən dağa bələdçi lazım deyil. Qarabağı, Dnestriyanı, Donbas və postsovet məkanında digər separat əraziləri bilavasitə və ya dolayısı yolla Rusiya işğal edib. Bu gün kimi aydın bir məsələdir. Ermənistanın arxasında Rusiya

Azərbaycanlıyı əməliyyat edən erməni həkimə etibar etmək olarmı?

Adil Qeybullayev: "Əsirin orqanizminə gələcəkdə hansısa fəsadlar törədən, onun səhhətinə təhlükə yaradacaq viruslar yeritmələrini istisna etmək olmaz..."

Bu il martın 15-də Qazax rayonunun Ermənistanın Noyemberyan rayonu ilə sərhəd xəttində əsir götürülmüş və hazırda həbsdə saxlanılan Azərbaycan vətəndaşı Elvin İbrahimovun səhhətində problem yaranıb. Ermənistan mətbuatının yazdığına görə, həmyerlimiz aprelin 24-də Erebuni Tibb Mərkəzində mədəsindən əməliyyat olunub. Əməliyyat nəticəsində onun mədəsindən yad cisim çıxarılıb. Hazırda İbrahimovun vəziyyətinin yaxşı olduğu vurğulanıb.

Ermənistanın Ədliyyə Nazirliyindən bildirilib ki, bu barədə Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin nümayəndələri də məlumatlandırılıb.

Qeyd edək ki, Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kənd sakini, 1986-cı il təvəllüdü İbrahimov Elvin Arif oğlu 2019-cu il mart ayının 15-dən 16-na keçən gecə Qazax rayonunun Ermənistanın Noyemberyan rayonu ilə sərhəd xəttində yolu azaraq qarşı tərəfə keçib. E.İbrahimov sərhədi keçərkən Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən açılmış atəş nəticəsində yaralanıb. Aidiyyəti beynəlxalq təşkilatlar E.İbrahimovun yaralanması və Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən saxlanılması faktını təsdiq edərək həyatı üçün təhlükənin olmadığını bildirdilər.

Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası isə əsir düşən E.İbrahimovun ruhi xəstə olması haqqında məlumat yayıb.

Bəs erməni həkimlərinə bu cür hallarda inanmaq olarmı? Məsələ ondadır ki, Qarabağ müharibəsi zamanındakı kimi əsir orqanizminə gələcəkdə başqa-larına da keçə bilən qorxulu xəstəliyin virusunu daxil etmədiklərinə təminat varmı?

Azərbaycanlı Əsir və Girovlarla bağlı Məlumat Mərkəzinin koordinatoru Əhməd Şahidov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Elvin İbrahimova ilk gündən tibbi yardım göstərib. Sonra Ermənistan ombudsmanı ona baş çəkib səhhəti ilə maraqlanıblar: "Əs-
linde İrevan bununla həm Vya-

na, həm də Moskva görüşlərində əldə olunmuş humanitar razılaşmalara dolayısı ilə sadiq qaldıqlarını və özünü humanist göstərməyə çalışır. İstənilən halda buna pozitiv baxıram. Elvin İbrahimova hər hansı təxribat, onun səhhətinə qəsd və səhhətinə hansısa zərər gəlməsi üçün addımlar atıldığını düşünmürəm. İnanmıram ki, Ermənistan tərəfi bu qədər sadələşmə, düşünülməmiş addım atar. Çünki Ermənistan tərəfində saxlanan azərbaycanlı mülki girovlar həm də Azer-

baycan tərəfində saxlanan erməni diversantların təhlükəsizliyi üçün qarantdır. 2014-cü ilin iyulunda ermənilər Kəlbəcərdə Həsən Həsənovu qətlə yetirmişdilər. Üstündən heç bir ay keçmədi avqustda cəbhənin Tovuz istiqamətində əsir düşən Karen Petrosyan özünə qəsd elədi və dünyasını dəyişdi. İstənilən halda müharibənin yazılan və yazılmayan qanunları var. Erməni həkimlər də bunu bilməmiş deyillər və Elvin İbrahimovun sağlamlıq şəklində Azərbaycana təhvil verilməsinin zərurətini hər halda bilərlər. Ermənistanda ağılı başında olan insanlar idarəçilikdə varsa, onlar Elvinlə yanaşı, digər azərbaycanlı girovları da qoruyub saxlamalıdır və Azərbaycana sağlamlıq şəklində təhvil verməlidirlər. Azərbaycanda saxlanan erməni diversantların təhlükəsizliyi ermənilərin saxladığı azərbaycanlı girovların sağlamlığı və təhlükəsizliyindən asılıdır".

Tanınmış cərrah Adil Qeybullayev isə bildirdi ki, ümumiyyətlə,

Ermənistan siyasi dairələrinin Azərbaycana qarşı apardığı düşmənçilik siyasəti bütün sahələrdə özünü göstərir: "Xocalı soyqırım zamanı və digər rayonlarımızın işğalı zamanı əsir götürülən dinc azərbaycanlılara qarşı ağıla sığmaz vəhşiliklər törədildi. Üstündən heç bir ay keçmədi avqustda cəbhənin Tovuz istiqamətində əsir düşən Karen Petrosyan özünə qəsd elədi və dünyasını dəyişdi. İstənilən halda müharibənin yazılan və yazılmayan qanunları var. Erməni həkimlər də bunu bilməmiş deyillər və Elvin İbrahimovun sağlamlıq şəklində Azərbaycana təhvil verilməsinin zərurətini hər halda bilərlər. Ermənistanda ağılı başında olan insanlar idarəçilikdə varsa, onlar Elvinlə yanaşı, digər azərbaycanlı girovları da qoruyub saxlamalıdır və Azərbaycana sağlamlıq şəklində təhvil verməlidirlər. Azərbaycanda saxlanan erməni diversantların təhlükəsizliyi ermənilərin saxladığı azərbaycanlı girovların sağlamlığı və təhlükəsizliyindən asılıdır".

movun vəziyyəti ağırlaşdı. Ona görə də onu əməliyyat etməli olublar. İndiki dövrdə üzərində eksperiment aparmazlar. Ancaq heç bir erməni həkiminə inanmaq da olmaz, əsirin orqanizminə gələcəkdə hansısa fəsadlar törədən, onun səhhətinə təhlükə yaradacaq viruslar yeritmələrini də istisna etmək olmaz. Mən inanmıram ki, Elvinlə normal insani davranış olub. Bu baxımdan hesab edirəm ki, Elvin Azərbaycana qaytarıldıqdan sonra onu çox ciddi şəkildə tibbi yoxlamalar keçirmək vacib olacaq. Zaman gələcək ki, ermənilərin azərbaycanlılar üzərində klinik eksperimentlər həyata keçirdiyi ilə bağlı beynəlxalq məhkəmə olacaq. Ona görə də biz əsirlikdən azad edilən insanların üzərində aparılan yoxlama tədqiqatlarının nəticələrini ictimailəşdirməliyik. Təəssüf ki, Azərbaycanda rəsmi dairələrdə elə adamlar var bu məsələlərin ictimailəşməsinə imkan vermək istəmirlər. Biz dünyaya sübutlar təqdim etməliyik".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

“Dağlıq Qarabağ münaqişəsi təkcə Azərbaycan üçün yox, regional sabitlik və sülh üçün ciddi bir problemdir”. Bu sözləri ötən həftəsonu Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Pekinə səfəri çərçivəsində bu şəhərdə keçirilən “Bir kəmə - bir yol” ikinci Beynəlxalq Əməkdaşlıq Forumunda çıxışı zamanı deyib.

Dövlət başçısı həmçinin bildirib: “Sülh və təhlükəsizlik haqqında danışıqlar, Ermənistan və Azərbaycan arasında olan münaqişəni qeyd etmək istəyirəm. Təəssüflər olsun ki, uzun illər, 25 ildən çox müddət ərzində Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınan əraziləri Ermənistanın işğalı altındadır”.

İlham Əliyev çıxışında vurğulayıb ki, işğal nəticəsində bir milyondan çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünü çevrilib: “İnsanlarımız etnik təmizləməyə məruz qalıblar və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurası erməni qoşunlarının ərazimizdən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən dörd qətnamə qəbul edib. Əfsuslar olsun ki, bu qətnamələr yerinə yetirilmir. Bu, təkcə bizim ölkə üçün yox, regional sabitlik və sülh

üçün ciddi bir problemdir. Ermənistan və Azərbaycan arasında olan münaqişə beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməlidir”.

Beləcə, Bakı bir daha dünyaya Azərbaycan xalqının haqq səsinə çatdırıb. Ölkəmizin üzvləşdiyi böyük ədalətsizliyə qarşı beynəlxalq birlikdən anlaşma və dəstək istəyib. Dünya birliyinin nəzərini aparılan işğalçı siyasətin hansı ağır nəticələr doğurduğuna, o sırada belə siyasətin beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyi də təhdid etməsinə yönəldib.

Təbii ki, Dağlıq Qarabağ konfliktinin dinc vasitələrlə ədalətli çözümünə həmsədr dövlətlər kimi, ən böyük töhfəni Rusiya və ABŞ, lap dəqiqi,

Uzaq Pekindən dünyaya mühüm Qarabağ çağırışı

Bakının haqq səsi və xəbərdarlığı, nəhayət, eşidiləcəkmi? Rus-erməni siyasi-hərbi “simbiozluğu”nun sonu gələcək, çünki...; Putinin Qarabağ vədlərinə inanmaq olarmı?

Rusiya verə bilər. Bu da təəssüflər olsun ki, hələlik görünür. Şimal qonşumuzun rəsmiləri ölkəmizi vaxtaşırı strateji və vazkeçilməz tərəfdaş adlandırarsalar da, reallığa gələndə Azərbaycanın ən böyük probleminin həllinə heç bir kömək göstərmirlər.

Yeri gəlmişkən, Çin səfəri çərçivəsində Azərbaycanın dövlət başçısı Pekində rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə də görüşüb. Söhbət zamanı Qarabağ münaqişəsi də müzakirə edilib. Prezident Vladimir Putin bəyan edib ki, Rusiya bundan sonra da ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkəsi kimi münaqişənin həlli istiqamətində səylərini əsirgəməyəcək.

Lakin Rusiya liderinə inanmaq mümkündürmü? Buna əsas varmı?

Məsələ ondadır ki, Rusiyanın on illərdir heç bir ciddi nəticə verməyən Qarabağ “səyləri”nin nədən ibarət olduğunu kim bilməsə də, Azərbaycan xalqı gözəl bilir. Həmin səylər ona görə nəticə vermir ki, Moskva faktiki, işğal ortağı olduğu Ermənistanı sülhə məcbur etmək üçün ona heç bir təzyiq göstərmir - bunun üçün əlində real imkanlar ola-ola.

Yalnız münaqişə ilə bağlı “Özünü anlaşıb, biz qarant duruq” kimi şablon bəyanatlar verir. Ona görə “şablon” ki, xarici sərhədlərini belə rusların qoruduğu Ermənistan müstəqil dövlət, müstəqil söz sahibi deyil, bütünlüklə Rusiyadan asılıdır, onun vassalı və marionetidir. Belə olan surətdə Bakı Moskvanın izni ilə hərəkət edən İrevanla necə anlaşıb?

Bütünlükdə belə bir faktı ciddiyyə almağımız lazım gəlir ki, Putin hakimiyyətdə olduğu 19 ildə postsovet məkanında birçox etnik-ərazi konfliktini yoluna qoyulmayıb. Əksinə, Rusiya yenilərinə yaradıb və yeni ərazilər işğal edib. Gürcüstanda, Ukraynadakı kimi. Bu xüsusda əksər analitiklər əmindir ki, Kreml postsovet məkanındakı münaqişələrin çözümündə yox, uzanmasında maraqlıdır. Çünki bu yolla “Yaxın xaric” ölkələrini daim təzyiq və gərginlik altında saxlayır.

Konkret olaraq, Ermənistan gəlincə, o da faktıdır ki, regionda maşa qismində saxta Ermənistan dövləti yaratmaq ideyasının müəllifi də məhz Rusiya olub. Təsədüfi deyil ki, Ermənistanda haki-

miyyətlər dəyişsə də, hətta qərbyönlü Nikol Paşinyan iqtidara gəlsə də, işğalçı ölkə Moskvanın siyasi orbitində qalmaqda davam edir. Erməni başbilənləri bu orbitdən uzaqlaşmağı ağıla belə, getirmirlər. Ruslara tarixi “vəfa borcu” məsələsi imkan vermir. Ancaq nə vaxtdək?

Əlbəttə ki, bu siyasi-hərbi “simbiozluğun” sonu gələcək. Hər halda, Azərbaycan atəşkəs rejiminin sonsuzadək uzanmasına dözmək fikrində deyil. Atəşkəs ya böyük sülhə, ya da böyük müharibəyə gətirəcək. Üçüncü yol yoxdur, mövcud deyil. Özü də bu dilemmaya xeyli dərəcədə məhz bu il aydınlıq gətirilməlidir. Ona görə ki, 30 illik Dağlıq Qarabağ konfliktini ilə bağlı həm işğalçı Ermənistanın, həm də vasitəçi dövlətlərin konkret qərar vermək vaxtı çatıb.

Uzun illərdir ki, Qarabağ probleminin Bakının bütün səylərinə rağmen, hələ də öz həllini tapmaması, Ermənistanın işğalçılıq mövqeyindən imtina etməməsi cəmiyyətimizdə ciddi narahatlıqla qarşılanmaqdadır. Bəs Qarabağ probleminin həllində hansısa irəliləyişin baş verməsi üçün nə baş verməlidir? Hansı hadisə-

nin və ya prosesin başlanğıcı həm də bu problemin həlli prosesinin başlanğıcına çevrilə və ya buna təkan verə bilər?

Moderator.az-a açıqlama verən Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə problemin həlli üçün Rusiyanın konkret mövqə ifadə etməsinin vacib olduğunu deyib. “Vəziyyətin dəyişməsi üçün fundamental dəyişikliklərə ehtiyac var. Rusiya hələ ki, Cənubi Qafqazda necə qalacağını tam şəkildə müəyyənləşdirməyib. Hələlik manevrlər edir. Nə qədər ki, Rusiya bu şəkildə manevrlər edir, Qarabağ probleminin həllində bir dəyişiklik olmayacaq. Rusiya öz siyasətini belli edəndən sonra hansısa yeniliyə ümid etmək olar. Qarabağ probleminin həlli üçün məhz belə bir dəyişikliyə ehtiyac var”, - deyər partiya sədri qeyd edib.

Bir çox analitiklər də hesab edirlər ki, hələlik Moskvanı Dağlıq Qarabağ ixtilafının həlli yox, onun idarə edilməsi maraqlandır. Bu da o anlamaya gəlir ki, Rusiya özünə lazım bildiyi halda münaqişəni yenidən qızışdırmağa da bilər. Odur ki, Azərbaycan bu məsələdə ilk növbədə Kremlin mümkün davranışlarını izləmək və hesablaşmaq zərurətdir.

Moskvanın Ermənistanə yeni qırıcılar göndərməsinin səbəbi bilindi

Rusiya Ermənistandakı Erubuni hərbi baza bazasına 18 ədəd Su-30SM təyyarəsi yerləşdirməyi planlaşdırır. Bu rəsmi təsdiqini tapmasa da, təyyarələrin yaxın dövrdə Ermənistanə gətiriləcəyi və bazadakı AN-29 təyyarələri ilə əvəz ediləcəyi deyilir. Buna paralel, Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyan 2020-ci ilin əvvəlində Rusiyadan 4 ədəd S-30SM təyyarəsi alacağını bildirdi.

Rusiyalı hərbi ekspert Pavel Felçenqauer Rusiyanın Ermənistanə göndərəcəyi Su-30SM təyyarələrinin Azərbaycana qarşı olmadığını bildirdi (publika.az). “Rusiyanın Ermənistanı hərbi bazasında əhəmiyyətli müasirləşdirilmə başlandı. Erubuni bazasına Cənubi Qafqazda həmişə NATO-ya qarşı müdafiə kimi baxılıb. İndi hərbi baza yenilənir, əhəmiyyətli dərəcədə müasirləşdirilir və bu, NATO ilə potensial qarşıdurma hesablanmış addımdır. Bu addımlar cənub cinahında Rusiya qoşunlarının imkanlarını gücləndirəcək”, - deyər hərbi ekspert qeyd edib.

İranla bağlı vəziyyət yeni bloklama yarada bilər

Elşən Mustafayev: "ABŞ İranla müharibəyə risk etməyəcək, ancaq..."

ABŞ administrasiyasına Barak Obamanın başçılıq etdiyi dövrdə İranla "buz"ların əriməsi müşahidə olunsada, Donald Trampın prezident kürsüsünə oturması ilə geridönüş başlandı. Hər keçən gün ABŞ-dan İrana qarşı sət addımların atılması ilə müşayiət olunmaqdadır.

Trampın prezidentlik müddəti getdikcə azalır. Bir ildən bir qədər artıq vaxtı qalıb. Bəs onun qalan prezidentlik dövründə İranla münasibəti müharibə fazasına keçə bilərmi?

Politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Barak Obama dönəmində İranla bağlı siyasətdə yumşalmalar intensiv danışıqlara və nəticədə bir çox sanksiyaların aradan qalxmasına səbəb olmuşdu: "Sonradan münasibətlərin gərginləşməsinə, yeni sanksiyaların tətbiqini və danışıqlarda hərbi ritorikanın öndə olmasını Donald Trampın prezident olması ilə əlaqələndirənlər də, əslində bunu onun fərd olaraq yürütdüyü siyasət kimi dəyərləndirmək yanlışdır. Hesab edirəm ki, bu, ABŞ-ın zaman üçün korrekte olunmuş xarici siyasət strategiyasıdır. Xatırlasaq görərik ki, Obama dönəmində İranla yumşalma Suriya məsələsində Tehranın ən azı, tərəfsiz qalma və uranın zəncinləşdirilməsi ilə bağlı istəyindən əl çəkməsinə yönəlmiş danışıqlardan sonra başlamışdı. Amma sonradan İranın Suriya məsələsində fərqli mövqə tutması münasibətlərin yenidən gərginləşməsinə ehtimallarını yüksəltdi. Yenidən gərginliyin başlamasının Tramp dövrünə düşməsinin təməli Obamanın prezidentliyinin sonlarında qoyulmuşdu. Sadəcə olaraq, Trampın hay-küylü, gözlənilməz bəyanatlar verən və ABŞ tarixində ziddiyyətli prezident olması imici baş verənlərin yanlış olaraq bərbəşə onun istəyi ilə olduğu təsəvvürünü yaradır. Hadisələrin müharibə fazasına keçməsi ehtimallarına gəlincə isə inanmıram ki, ABŞ bu addımı atsın. Ən azından özü bu prosedə iştirak etməyəcək. Onsuz da İranın İsrailə zaman-zaman xırda, lokal hərbi toqquşmaları olur. Göründüyü kimi, bu da uzağa getmir".

Ekspertin fikrincə, Vaşinqton İrana qarşı daha sarsıdıcı sanksiyalar tətbiq etməklə istəyinə çatmağı məqbul hesab edir: "O ayrı məsələdir ki, İran daxilində baş qaldıracaq etirazların olması bu istiqamətdə onun işinə yaraya bilər. Amma yaxın dövr üçün regionun böyük dövlətlərindən biri olan İrana qarşı hərbi əməliyyatlar keçirtməklə növbəti cəbhənin açılması ABS-a indiki durumda regiondakı siyasətdə problemlər yarada bilər. Amma hər yerdə, hər sahədə olduğu kimi burada da fors-mojor hadisələr baş verə bilər ki, o zaman bütün vasitələr məqbul sayıla bilər".

Bu arada Ağ Evin İran neftinə tətbiq etdiyi sanksiyalara görə güzəşt etdiyi 8 ölkəyə mayın 1-dən sonra yeni güzəştlərin verilməyəcəyini açıqlamasından sonra yaranan mənzərə eyni zamanda yeni hadisələrin başlanğıcının əsası hesab edilir. Ekspertlər hesab edirlər ki, hadisələrin inkişafı ilə birlikdə, təbii, sət mübahisələr baş verəcək. ABŞ Prezidenti Donald Trampın İranın neft ixracını tam dayandırmığı və rejimin əsas gəlir qaynağını məhdudlaşdırmığı hədəfləyən bu qərarı bir çox ölkəyə iqtisadi və siyasi təsir edəcək. Ortaya təxmin edə bilmədiyimiz yeni durumlar çıxaracaq. Hazırda gedən yeni ticarət müharibəsində dünyanın dəqiq cizgilərlə iki yerə ayrılması gündəlikdədir. Hətta Bəsre körfəzinin hərəkətlənməsindən söhbət gədir. Çin ABŞ-ın təzyiqinə əhəmiyyət verməyərək, İranla ticarətə davam edəcəyini açıqlayıb. Rusiya neft qiymətləri yüksələcəyi üçün baş verən son hadisələrə səssiz qalıb. Türkiyə kimi qonşu ölkələrə və İranla ticarət edənlərə son hadisələrin inkişafı ilk dəfə olaraq sət şəkildə təsir edəcək. Beləliklə, ABŞ-ın qərarı qarşısında səssiz qalanlardan, Avropa Birliyi kimi həll yolları axtaranlardan və reaksiya verən ölkələrdən ibarət yeni bloklar yarana bilər.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ukraynanın yeni prezidenti Vladimir Zelenskinin aprelin 21-də seçkilərdə qalib gəldikdən sonra istirahət üçün Türkiyəyə gətməsi maraqlıdır. Səfər ətrafında fərqli mövqelər sərgilənir.

yaya belə səfərlər çox olur. Vaxtilə Vladimir Putin prezident olmamışdan öncə bir neçə dəfə Antalyada dincəlmışdi. Bunu onun özü dəfələrlə etiraf edib. Bundan çıxış edərək deyə bilmərəm ki, Zelenski ilk səfərini də Türkiyəyə edəcək. Burada fərqli

göstərəcək".

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Əziz Əlibəyli bu səfərdə gələcək baxımından atılacaq addımların anonsunu verildiyini düşünür: "Bu, bir istirahətdir, prezident seçilən adamın ilk səfəridir. 15 ildən bəridir ki, Türkiyədə be-

eməkdaşlığa üstünlük verəcəyi anlaşılındır. Çox şeyin düzəlməsinin açarı Rusiyadadır. Onun hazırkı yolu Ankaradan keçir. Ondən optimal vasitəçi tapmaq mümkün deyil. Bunu Qərb nə qədər istəməsə də, indiki durumun əmələ gəlməsində on-

Ukraynanın yeni rəhbəri istirahət üçün Türkiyəni seçdi

Elxan Şahinoğlu: "Zelenski Türkiyə ilə sıx münasibətlərə üstünlük verəcək, çünki..."

Əziz Əlibəyli: "Onun hazırkı yolu Ankaradan keçir"

Ukraynanın yeni rəhbəri facebook səhifəsində səfərinə aydınlıq gətirib. O, statusda bunları qeyd edib: "Aşkarlıq olacağını razılaşdırmışdıq. Deməli belə. Türkiyəyə uçuş. Uşaqları illik "Əyləncəli" festivala aparıram. Son 4 ayda ilk istirahətimdir".

Onun bu statusu heç nəyi həll etməyib. Zelenskinin bu səfərlə Türkiyəyə mesaj ünvanladığı yönündə ehtimallar var. Hətta prezident kimi onun ilk rəsmi səfərini Ankaraya edə biləcəyi istisna edilmir. Hazırda Rusiyanın ən yaxın müttəfiqlərindən biri sayılan Türkiyənin istirahət səfəri kimi seçilməsinin təsadüf olmadığı qeyd olunur.

Lakin "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu fərqli düşünür: "Zelenskinin Türkiyədə istirahət etməsinə xüsusi əhəmiyyət verilməsinin tərəfdarı deyiləm. Qardaş ölkəyə milyonlarla insan istirahətə gəlir. Bunların içərisində diplomatlar da, siyasətçilər də, prezidentlər də olur. Antali-

düşünürəm. Böyük ehtimalla, yeni prezident ilk rəsmi səfərini Avropa ölkələrinə, Fransa və Almaniyaya edəcək. Sonradan ola bilər ki, Türkiyəyə gəlsin. Zelenski rəsmi Ankara ilə münasibətləri yüksək səviyyədə tutmağa hər zaman çalışacaq. Çünki Qara dəniz ölkələrinin Türkiyə ilə bağlılıqları var. Bu baxımdan Zelenski Türkiyə ilə sıx münasibətlərə üstünlük verəcək. Münasibətləri inkişaf etdirmək üçün cəhdlər edəcək. Buna nə qədər nail olacağını zaman

le festival keçirilir. Lakin burada əmma var. Bu da ondan ibarətdir ki, prezident seçilən şəxs ilk səfərini hansı ölkəyə etməsinin simvolik mənası olsa da, gələcək üçün atılacaq addımların mesajları kimi oxumaq lazımdır. Zelenskiyə ərazisi parçalanmış, əhalisi kasıb həddə düşən, Qərb və Rusiya arasında müharibə meydanına dönmüş Ukrayna miras qalıb. Radikal anti-Rusiya mövqeyi belə Poroşenkoya xilas edə bilmədi. O baxımdan Zelenskinin yeni xətt götürəcəyi, praktiki

ların xidməti az deyil. Faktiki bu an üçün Qərbin Ukraynaya verəcəyi istənilən bir şey ölkəni xilas etməyəcək. Zelenski dialoq kanalları axtarır. Türkiyənin vasitəsilə bunu edəcəyini atdığı addımla oxumaq lazımdır - baxmayaraq ki, bu səfər onun ölkəsində qalmaqla yaradıb. İnsanlar deyirlər ki, Rusiya Donbasda pasport paylayanda bizim lider tətillə gedir. Zaten bu adam artıq addımlarını atır. Napoleonun bir sözü var: "Coğrafiya ölkələrin taleyini müəyyən edər". Ukrayna Qara dəniz ölkəsidir. Daxili təhlükəsizlik baxımından Türkiyə ilə yaxşı anlaşılır. Krım tatarları məsələsində Türkiyə həmişə Ukraynaya diqqət edib. Krımın işğalını tanımayan Türkiyə bu məsələyə görə Ukrayna ilə daha da yaxınlaşdı. Təkcə Ukraynada 600 türk şirkəti fəaliyyət göstərir. İldə bir milyon ukraynalı turist Türkiyəyə gəlir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

"The National Interest" ABŞ-la Rusiyayı barışdırmağın vacibliyindən yazdı

Lakin bunun üçün rəsmi Vaşinqton Krımı tanımalıdır və anti-Rusiya sanksiyalarından vaz keçməlidir

ABŞ-ın nüfuzlu analitik jurnalı "The National Interest" rəsmi Vaşinqtonu Rusiya Federasiyası ilə barışdırmaq yolu tapıb. Musavat.com xəbər verir ki, bununla bağlı jurnalda "Tramp Putin-Si Tzinpin görüşündən narahat olmalıdır" adlı xüsusi material dərc olunub.

Məqalə Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Çin Xalq Respublikasının sədri Si Tzinpinlə bu il aprelin 26-da baş tutan "Bir kəmə, bir yol" adlı beynəlxalq forumdakı görüşünə həsr edilib.

Yazı müəllifi, Kato institutunun baş elmi əməkdaşı, keçmiş prezident Ronald

Reyqanın xüsusi müşaviri Daq Bandou Çindənsə Avropa ilə yaxınlaşmağın Kremlə

daha çox sərf etdiyini bildirib. Çinə qarşı koalisiyanın gücləndirilməsinə ehtiyac

duyan Ağ Ev üçün isə Rusiya ilə münasibətləri düzəltmək pis olmazdı. Yazarın iddiasına görə, Rusiya qətiyyətlə Avropa Birliyi və ABŞ-la münasibətlərin dərinləşməsində maraqlı deyil və hələ də rəsmi Vaşinqton və Brüsselin onun təhlükəsizliyini təhdid etməyəcəyinə ümid bəsləyir.

Moskvanı sakitləşdirmək üçün isə ABŞ Krımı Rusiyanın tərkibində tanıya və sanksiyaları götürə bilər. Bunun əvəzində isə Kremldən Donetsk və Luqansk separatçılarına dəstəyin kəsilməsi tələb olunmalıdır.

Daq Bandou Rusiya ilə davam edən konfrontasiyanın yaxın vaxtlarda Moskva-Pekin hərbi-siyasi alyansına gətirib, çıxaracağını yazıb.

Ali Məhkəmədə hakim Tahir Kazımovun sədrliyi ilə ilərdir davam edən qalmaqalı cinayət işi üzrə məhkəmə araşdırmalarına nöqtə qoyulub. Araşdırmaların sonucunda müttəhimlər kürsüsünə çıxarılmış 3 uşaq anası Səkinə İsmaylova barəsində Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində çıxarılmış bəraət hökmü qüvvədə saxlanılıb.

Cinayət işinin materialları ilə tanış olduqca, məhkəmə istintaqı haqda mətbuatda yazılan xəbərləri oxuduqca kriminal filmlərə ssenari ola biləcək gedişat göz önünə gəlir. İbtidai istintaq orqanı tərəfindən və həmin dövrün mətbuat yazılarında Səkinə İsmaylova "falçı Səkinə" kimi təqdim olunub. Faktiki isə Səkinə İsmaylova falçı, baxıcı filan deyilməmiş, bu adlar ona digər bir cinayətin, gizli sevgi münasibətlərinə xərclənən pulların izini itirməkdən ötrü qoyulmuş. Cinayət işinin hallarından, Səkinənin danışıqlarından məlum olur ki, əslində hüzürü ssenari Təyminə Abdullayeva və onunla əlbir olmuş qrup tərəfindən illər öncə hazırlanıb. Məqsəd isə onun ərinin, ərinin biznes ortaqlarına və ərinə etibar etmiş biznesmenlərə məxsus əmlakları müxtəlif yollarla ələ keçirmək və sair hallar olub. Hətta müəyyən olunub ki, T. Abdullayeva və onun ətrafındakıların niyyətini həyata keçirmələri mane olub. Ssenari üzrə məntiqi sonluq onun həyat yoldaşının aradan götürülməsi ilə nəticələnməli imiş.

İttihama nə yazılıb?
İttihama görə, Səkinə İsmaylova etibardan sui-istitadə etmə və aldatma yolu ilə təkrarən özgenin əmlakını ələ keçirib. Zərərcəkmiş şəxslərə - Təyminə Abdullayevaya və onun bacısı qızı Esmira Hüseynovaya xeyli və külli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq edib. Tanıdığı Təyminə Abdullayevanı aldadaraq, falçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olaraq sonuncunun ailəsində olan problemləri aradan qaldıracağını yalandan vəd verib. Bu məqsədlə Təyminə Abdullayevadan ümumilikdə 150 min manatdan artıq pul alıb.

Məhkəmə araşdırmaları zamanı isə məlum olub ki, T. Abdullayeva özünün əməlləri ifşa olunduqdan sonra əmlakların və pulların mənimsənilmə məqsədlərini gizlətmək üçün Səkinə İsmaylovanı qurban kimi seçib. Pullar digər şəxslərə - Təyminə Abdullayevanın tanışlarına, bir neçə gənc sevgililərinə, gizli münasibətləri olan şəxslərə verilib. İsmaylovanın guya falçı olması da məhz bu məqamın gizlədilməsi üçün uydurulan versiyanın inandırıcı olmasına xidmət edib.

Dəmir barmaqlıqlar arxasında aparılan tanışlıq...

Səkinə İsmaylova deyib ki, 2015-ci ilin yanvarında metronun "Əhmədli" stansiyasının yaxınlığında yerləşən "Vista" adlanan gözəllik salonunu icarəyə götürüb: "Salona adını sonradan bildiyim Təyminə Abdullayeva ilə bacısı qızı Esmira gəldilər. Beləcə aramızda tanışlıq yarandı. Təyminə də, bacısı qızı da salona gedib gəlirdilər. Salonu bir neçə ay işlətdim, ilk vaxtlar qazancım xərclərə və icarə haqqının ödənməsinə çat-

sa da, sonradan iş zəif oldu. Məcbur olub salonu sahibinə təhvil verdim. Təyminə Abdullayeva və bacısı qızı vaxtaşırı saç və vizaj xidmətlərinə görə evimə gəlirdilər. Onlarla yaxın münasibət yaranmışdı. Təyminə telefon vasitəsi ilə əlaqə saxlayıb münasibət qurmağa başlamışdı. Təyminə Abdullayevanın danışıqlarından başa düşmüşdüm ki, evlidir, 1 uşağı da var. Bir dəfə də Təyminə söhbət

tapdığını dedi. Qənbər mənzilə baxanda isə Təyminədən əri ilə görüşmək istədiyini, mənzili bundan sonra alacağını söylədi. Lakin Təyminə buna etiraz etdi, "qənbər mənzili almadı".

Telefondakı səs yazıları İsmaylovanı böyük şərddən necə xilas etdi?

Səkinə İsmaylova deyir ki, Təyminə ona ərinin işlərinin yaxşı getmədiyini, müəyyən problemləri olduğunu, ərinin

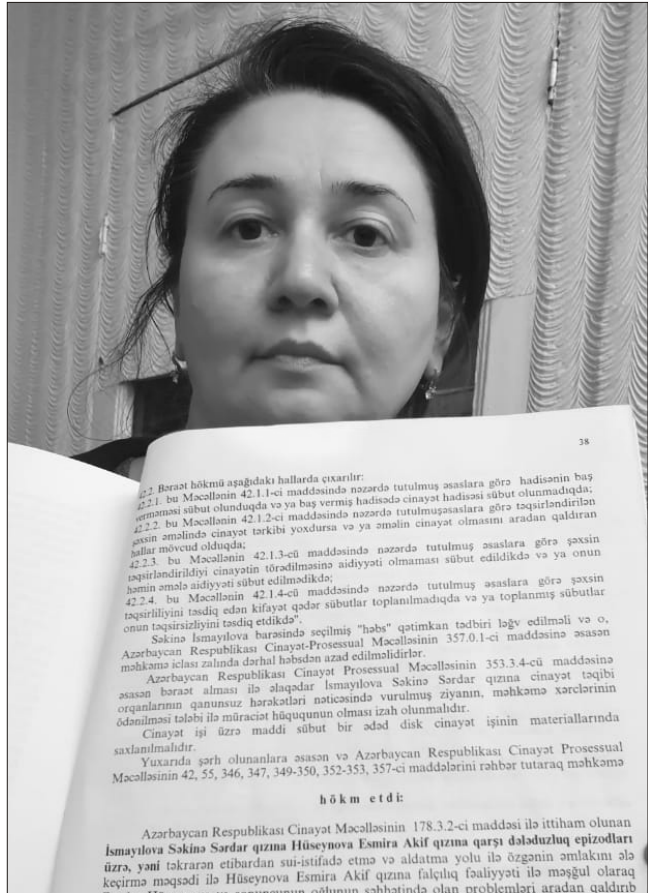
nə bütün bunların formal olduğunu deyirdilər. Ordan da Xətəidəki "Faktor Lizing" MMC-nin ofisinə yollandıq. Ruslan Aliyev Təyminəyə 110 min manat pul verdi, "iyirmi min bizim, yüz on min sizin" dedi. Təyminə pulu alıb çantasına qoydu. Ofisdən çıxandan sonra mənə 10 min manat pul verdi. Mənə bu qəddər pulu niyə verdiyini soruşdum. Dedi ki, borcunu götür, qalanını da lazım olanda səndən alaca-

zəng etdi, gah xahiş etməyə, gah da hədə-qorxu gəlməyə başladı. Nə yolla olursa-olsun borc müqaviləsi bağlamağa nail olmağa çalışırdı. Təyminənin telefondakı bütün danışıqların avtomatik yazılmasından xəbəri yox idi. Bilmirdi ki, mənim telefonumda danışıqları yazan program vardır. Təyminənin mənə qarşı belə etməsini gördüm onunla əlaqəni kəsdim. Səhhətimlə əlaqədar İrana getdim.

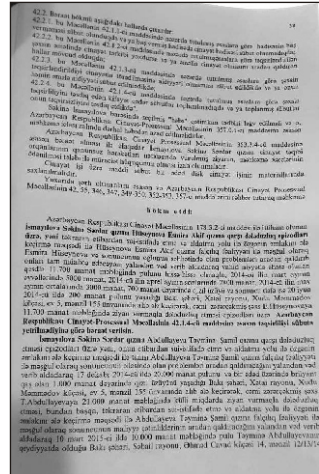
yinə görə istintaqa cəlb olunub. Məhkəmədə Təyminənin keçmiş qayını, ərinin böyük qardaşı ifadə verdi. Bildim ki, Nazim Təyminədən şübhələnib, Təyminənin qardaşından ayrılacağı ilə bağlı sözləşmələri araşdırıb. Öyrənib ki, Təyminənin Aqiflə gizli münasibətləri var, qardaşının mal-mülkünü ələ keçirmək niyyətindədir. Bundan sonra qardaşına mal-mülkünü, Təyminənin adına aldığı Yasamal

Bakıda ərini aldadan qadın rəfiqəsini şərlədi, sonra özünə həbsə girdi - dosye

Həyat yoldaşının sərvətlərini mənimsəyən qadın özünü təmizə çıxarmaq üçün tanışına böhtan atıb, yekunda isə özü 8 il azadlıqdan məhrum edilib...

əsasında dedi ki, "İçərişəhər" adına olan əmlakların bəzi vasitələri ilə onun adından çıxarılaraq satılması üçün pul lazım olduğunu bildirdi. Buna görə Təyminə ondan borc pul istəyib: "Dedi 1 aya qaytaracağam. Təyminə söhbət əsnasında həmişə bildirirdi ki, onun işləri yaxşı getsə, narahət olmasın, ona yaxşı hörmət edəcək, pulunu da mənzilini satanda artıqlaması ilə verəcək. 2015-ci ilin noyabrında Təyminə zəng elədi, dedi ki, mənzili banka girov qoyub pul götürür. Xahiş elədi ki, zəmin dayanım, pulu götürsün, bütün borclarını qaytaracaq və mənim də borcumu verəcək. Dedi ki, uzağı 1 aya məni zəminlikdən də çıxaracaq, bankın pulunu da hissə-hissə ödəyəcək. Razılaşdıq, 9 sayılı notariat kontoruna gətdik. Ora "Faktor Lizing" MMC-nin əməkdaşı Ruslan Aliyev də gəldi. Ruslana işsiz olduğumu dedim və məni necə zəmin qəbul edəcəklərini soruşdum. Dedi ki, bunun ələ də əhəmiyyəti yoxdur. Ruslan orada bir neçə sənədi mənə və Təyminəyə imzaladı. Sonra da banka gətdik. Orada yenə də sənədləri bizə imzaladırdı. Mə-

ğam. Həmin günlərdə Aqif Babayev onun yanında tez-tez görünürdü. Əvvəl qardaşı olduğunu demişdi. Sonra bibisi oğlu olduğunu, bir dəfə də tanış və sürücüsü olduğunu deyirdi".

S.İsmaylova bildirib ki, həmin vaxt lizing şirkətinin əməkdaşları ilə Təyminənin əlbir olmasını, onların nə işlər çevirdiyini artıq hiss edib.

Səkinə İsmaylova deyir ki, günlərin birində Təyminə Abdullayeva ona zəng edib və qayını ilə həyat yoldaşının onu Aqif Babayevlə birlikdə tutduqlarını deyib: "1 fevral 2016-cı il də Təyminə zəng elədi, dedi ki, məni zəminlikdən çıxarmağın vaxtı çatıb. Yenə 9 sayılı notariat kontorunun qarşısında görüşdük. Təyminə Abdullayeva ora Vəfa adlı bir qadınla gəlmişdi. Ruslan Aliyev də notariat kontora gəldi. Mənə kontorda sənədləri imzaladı, dedi ki, zəminlikdən çıxarıldım. Notariatdan çıxandan sonra Təyminə həyat yoldaşı ilə problemlərin olduğunu bildirdi, xahiş elədi ki, formal olaraq notariatda öz aralarında borc müqaviləsi bağlasınlar. Həmin müqavilədə guya Təyminəyə 160 min manat borclu olmağım qeyd olunmalı idi. Deyirdi ki, müqaviləni əri və qayınaya göstərəcək ki, ondan el çəksinlər. Sonra ərimdən boşanacağımla və boşanma zamanı mülkiyyət bölgüsündə ona çatacaq əmlakdan istifadə edərək banka olan borcunu bağlayacağımı, sonra isə mənimlə olan borc müqaviləsini ləğv etdirəcəyini söyləyirdi. Təyminənin təklifi ilə razılaşmadım. Sonrakı bir neçə gün ərzində Təyminə dəfələrlə mobil telefonuma

Qayıdıb gələndə isə bildim ki, Təyminə Abdullayeva Nərimanov rayon polisinə şikayət edib. Polisə gətdim. Orada məlum oldu ki, Təyminə yazıb ki, guya ondan fala baxmaq və digər səbəblərə görə pul və qızıl almışam. Araşdırılaraq, məlum oldu ki, Təyminədən ondan pul aldığı göstərirdi tarixlərdə Azərbaycan polisində olmamışam. Həmin müddətdə Rusiyada idim. Pasportumda olan müvafiq qeydləri istintaqçılara göstərdim. Telefonumda olan səs yazıları ilə Təyminənin mənə qarşı niyə belə etməsinin səbəbini açıqladım, səs yazılarını istintaqçılara təqdim etdim. Bilindi ki, Təyminə ərini və qayınını aldatmaq üçün mənə qurban seçib. Aqiflə münasibətlərini gizlətmək üçün belə bir addım atıb. Mən onunla yalançı müqavilə bağlamadığıma görə bunu etmişdi. Onun Aqiflə sevgi münasibətləri olduğu kənardan bilindirdi. Sonradan istintaqda da onun Aqif və bir neçə gənc oğlanlarla sevgi münasibətlərində olması öz təsdiqini tapdı."

S.İsmaylova bildirib ki, bundan sonra Təyminə Abdullayeva onun barəsində Bakının ən müxtəlif polis bölmələrinə şikayətlər yazıb. Hər dəfə də məsələ araşdırılarda şikayətin əsassızlığı üzə çıxıb: "Təyminə deyirdi ki, nəyin bahasına olsun, evimə gəlib qızlarımı ölümlə hədələmişdilər. Dedi-mişdilər ki, ananız müqavilə bağlamasa başınızı onun göz-çuqununda kəsəcəyik. Nəhayət ki, Təyminə istəyənə çatdı. Məni həbs etdirdi. Heç bir günahım olmaya-olmaya 1 il 3 ay 15 gün 20 saat istintaq altında həbsdə saxlanıldım. Həmin müddətdə uşaqlarım çox ağır günlər yaşadı. Oğlum bu gün də danışıq, onun müalicəsi yarımcı qaldığından səhhəti düzəlmir. Bakı İstintaq Təcridxanasında olanda müstətiqdən məni niyə həbs etməsini soruşdum. Üzümə dedi ki, yetim adamsan, səni qoyub pul verən Təyminəni tutmayacağdım ki... Mən bir də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə təqsirləndirilən qismində gətiriləndə bildim ki, Təyminə Abdullayevanın özünün barəsində də cinayət işi var, ərinə qarşı dələduzluq etdi-

rayondakı mənzilin sənədlərini, digər qiymətli əşyalarını bağlı araşdırma aparmasını tapşırıb. Qardaşı ilə birgə Təyminə ilə görüşüb mənzilin sənədlərini, qızılının harada olduğunu soruşublar. Təyminə onlara deyib ki, mənzilin sənədlərini "Kapital bank"a girov qoyub pul götürüb. Bankdan isə onlara deyiblər ki, həmin mənzil bankı girov qoyulmayıb. Bundan sonra Təyminə məcbur olub mənzili "Faktor Lizing"ə mənimsəyən adama keçirmək girov qoyub pul götürdüyünü deyib. Qayını mənimsəyən Təyminə arasında olan səs yazılarını dinləyəndən sonra bir daha əmin olub ki, mənzilin girov qoyulmasından əldə olunan pulları Təyminə alıb və Aqifə, digər şəxslərə xərcləyib. Məni isə sadəcə ona yaşayış tərzini ərindən gizlətmək üçün şərhləmişdilər. Aqif Babayev də istintaqda dindirilib, etiraf elədi ki, Təyminə ilə aralarında sevgi münasibətləri olub. Təyminə ona mütəmadi olaraq pullar verib".

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində bu həqiqətlər üzə çıxandan sonra Səkinə İsmaylova barəsində bəraətverici əsaslarla hökm çıxarılib. O, məhkəmə zalından azadlığa buraxılıb.

S.İsmaylovanı şərhlədiyi ərəfədə isə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində istintaq getdiyi ərəfədə eyni məhkəmə instansiyasında Təyminə Abdullayeva CM-nin 320.1, 320.2, 178.3.2 və 315.2-ci maddələri ilə ittiham təsdiqlənib. Məlum olub ki, T. Abdullayeva özü haqda məlumatları saxtalaşdırıb. Evli ola-ola yeni şəxsiyyət vəsiqəsi alarkən su-bay olduğunu göstərib. Həmin sənəddən istifadə etməklə, mənzili satın ərinə qarşı dələduzluq edərək ona külli miqdarda ziyan vurub. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə T. Abdullayeva 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. O, məhkəmə zalında həbs olunub.

S.İsmaylova T. Abdullayevanın onun barəsində yalan məlumatlar verib həbs etdirilərinə görə də ayrıca məsuliyyətə cəlb edilməsini tələb edir.

□ E. HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda ən çox hesab ödəyən tanınmışlar - siyahı

Restoran sahiblərinin tanınmışları görəndə düşüncüləri ilk fikir "Bundan yaxşı pul çıxacaq" olur. Amma əksər hallarda nəticə fərqli olur. Hesaba qane olub ödəyənlər, pulu çatmayıb girov qalan məşhurlarımız da var.

Görəsən, məşhurlar ən çox harada və nə qədər hesab ödəyiblər?

Musavat.com redaktor.az-a istinadən tanınmış simalar arasında keçirdiyi sorğunu təqdim edir:

"Bu şəhərdə" kollektivinin baş prodüseri və ssenaristi Müşviq Abbasov Londonda olarkən 12 nəfərə 8 000 manat hesab ödəyib.

Müğənni Niyam Salami İndiyə qədər ən çox 2500 manat hesab ödəyib. O bildirib ki, hər zaman olmasa da, arada dostlarla yığışanda hesab ödəyib.

Müğənni Elçin Hüseynovun ən çox ödədiyi məbləğ 2 000 manat olub.

Müğənni Elvin Abdullayev İndiyə qədər ən çox Bodrumda olarkən hesab ödəyib. Sənətçi Türkiyə restoranlarında 1700 manat pul xərcləyib.

Əməkdar artist Ədalət Şükürov bildirib ki, Azərbaycanda ən çox 1500 manat, xaricdə isə bu yaxınlarda 362 dollar ödəyib. Özbəkistanda isə gələn hesab sənətçini narazı salıb.

Gənc müğənni Ayaz Babayev şənliklərin birində 1200 manat xərcləyib.

Aktyor Müşviq Şahverdiyevin cavabı isə xeyli təəcübləndirici olub: "Bir müddət öncə Rusiyadan qonaqlarım gəlmişdi. Onlarla yeyib-içmək üçün restorana getdik. Düşündüm ki, yəqin hesab çox gəlməz, maksimum 300 manat olar. Amma 680 manat gəldi. Şoka düşdüm, çünki cibimdə o qədər pul yox idi. Restoranda saxladılar məni. Axırda dostumu çağırdım: "Gəl bibr abır olmuşam. Sağ olsun gəldi, yarı-yarıya hesabı ödədik".

Aşıq Zülfiyyə ailəsi və dostları ilə birlikdə yemək yeyib və 500 manat ödəyib.

Şairə Nazilə Səfəri isə qonaqlarına görə 483 manat ödəmək məcburiyyətində olub.

AzTV-nin solisti Nicat Cəfərzadə isə Azərbaycanda ən çox 250, xaricdə isə - Moskvada olarkən 300 dollar hesab verib.

Müğənni Kərim Abbasov ailəsi ilə Türkiyədə istirahət edərkən 320 dollar ödəyib.

Müğənni Əlikram Bayramov isə daha çox həmkarları ilə "yeyib-içməyi" xoşlayır. Onun ən çox ödədiyi məbləğ 400 manat olub.

Aktyor Elməddin Cəfərov sonuncu dəfə Türkiyədə olarkən təxmini 250 manat hesab ödəyib.

Müğənni Aslan Hüseynovun unutmadığı hesabı Qubada olub: "Bir dəfə dostumla Qubada kafelərin birində əyləşdik və qayğanaq yedik. Hesab gələndə isə çox təəcübləndim - 55 manat. Soruşdum ki, bu yumurta qızıldandır?"

Bakıda məktəbli qız itkin düşdü

Bakıda məktəbli qız itkin düşüb. Musavat.com Trend-ə istinadən məlumat verir ki, hadisə paytaxtın Sabunçu rayonunda baş verib.

Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, X.Xasməmmədov küçəsi, ev 3, mənzil 18-də yaşayan, 2002-ci il təvəllüdü Məmmədova Məryəm Şükür qızı aprelin 23-də 4 sayılı musiqi məktəbindən, həmin məktəbdə işləyən anası Əsməgül Məmmədovanın yanından çıxaraq itkin düşüb.

M.Məmmədova Bakıxanov qəsəbəsində fəaliyyət göstərən 169 sayılı orta məktəbin 11-ci sinif şagirdidir.

Faktla bağlı araşdırmalara başlanılıb.

Şəmkirdə icra başçısı Alimpaşa Məmmədov "zibilin içində" olan "JEK" rəisi Teymur Hacıyevi "təmizə" çıxarmaq üçün hərəkətə keçib. Teymur Hacıyev aprelin 2-də bankomatdan fəhlələrin əvəzindən maaş alarkən həbs edilmişdi. Yayılan məlumatlardan belə aydın olurdu ki, "JEK" rəisi 2 ay izlənilib, nəhayətdə bankomatdan 32 "ölü can"ın adına olan bank kartı ilə pul çıxararkən, necə deyirlər, "veşdok"la tutulub. Onun barəsində cinayət işi başlanıb, Baş Prokurorluq bu haqda məlumatları təsdiqləyib. Teymur Hacıyev hazırda ev dustağıdır. Bu olayı Şəmkirdə bilməyən yoxdur, hər kəs maraqla arestant rəisin cinayət işinin hansı sonluqla nəticələncəyini gözləyir. Teymur Hacıyevin isə əlinə vurulacaq qandalın bir halqasının da onu bu işlərə məcbur edən qoluna vurulacağını başçıya çatdırması xəbəri də var...

Şəmkirdə icra başçısının "zibil şousu"

"Yeni Müsavat" yazdı, Alimpaşa Məmmədov iclas keçirdi, "ölü can"ların videosunu çəkdirib "dirilti"

Şəmkir küçələrinin zibil içində olması, rayonda hökm sürən antisaniitariya haqda "Yeni Müsavat"ın ötən saylarında "Şəmkirdə zibil korrupsiyasından kimlər qazanır" sərlohvəli (https://musavat.com/news/semkirdə-zibil-korrupsiyasından-kimler-qazanir-report-aj_607246.html) reportaj təqdim etmişdik. Şəmkirin əsas küçələrində, Şəhidlər Xiyabanı önündə belə çirkabın dizə çıxdığını müşahidə etmiş, oxucularımızla bölüşmüşdük. Halbuki Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi Şəmkir rayonuna "DOST" mərkəzi xəttilə məhz təmizlik işləri üçün 550 nəfərin işlə təminatını həyata keçirib. Hər ay bu məqsədlə dövlət büdcəsindən hər bir fəhləyə 180 manat əməkhaqqı da kəsilib. Şəmkirdə "DOST"dan fəhlələrin əməkhaqları hər ay alınsa da, 550 fəhləni görənlər olma-
dığını da öyrənmişdik.

Həmin reportajdan sitat: "Sakinlər deyirlər ki, Şəmkirdə ötən ilin ortalarında 550 ştat ayrılıb, hər işçiyə 180 manat təyin olunub: "Məqsəd həm məşğulluğun artırılması idi, həm də onların şəhər təsərrüfatında iştirakı təmini idi. Amma zibilin dizə çıxmasının bir səbəbi də həmin 550 işçinin "ölü can"a çevrilməsi ilə əlaqədardır. Həmin 550 işçinin hələ 32 nəfərinin maaş kartı "JEK" müdirinin cibindən çıxdı. Onda icra hakimiyyətindəki başçısı 50-yə yaxın şəxsi toplayaraq onların şəxsiyyət vəsiqələri və bank kartları ilə fotolarını çəkdirib. Başçı rayonun küçələrinin təmiz olması haqda uzun-uzadı "tost" deyib və məclis yekunlaşdı. Həmin foto-videolu məclisi başçı "yuxarıları" fəhlələrin varlığını sübut etmək üçün düzenləyib, Teymur Hacıyevlə bağlı "nöqsan"ı aradan qaldırma-
ğa hesablanıb.

Reportajdan sonra icra başçısı 50-yə yaxın şəxsi toplayaraq onların şəxsiyyət vəsiqələri və bank kartları ilə fotolarını çəkdirib. Başçı rayonun küçələrinin təmiz olması haqda uzun-uzadı "tost" deyib və məclis yekunlaşdı. Həmin foto-videolu məclisi başçı "yuxarıları" fəhlələrin varlığını sübut etmək üçün düzenləyib, Teymur Hacıyevlə bağlı "nöqsan"ı aradan qaldırma-
ğa hesablanıb.

miyyətində çalışan Qüdrət Əliyev, Rasim Mustafayevdədir. Onlardan soruşmaq lazımdır ki, hanı bu 550 işçi, niyə gəlib küçələri təmizləmirlər?"

Şəmkirli deyirlər ki, 550 işçi səhərdən Şəmkir şəhərini təmizləməyə başlasalar, axşama 50-60 maşın tullantı çıxararlar: "Soruşanda deyirlər ki, guya fəhlələri Çinarlı, Zəyəm, Dəllər, Kür qəsəbələrinə küçələri təmizləməyə göndəriblər. Bunlar şəhəri düzəltməyiblər, kəndlərin dərdini çəkirlər? Həmin qəsəbələrdə, kəndlərdə bir nəfər də fəhlə işləmir. Kəndlərdə təmizliyi camaat özü eləyir. Bunu bilməyən var ki?"

Reportajdan sonra icra başçısı 50-yə yaxın şəxsi toplayaraq onların şəxsiyyət vəsiqələri və bank kartları ilə fotolarını çəkdirib. Başçı rayonun küçələrinin təmiz olması haqda uzun-uzadı "tost" deyib və məclis yekunlaşdı. Həmin foto-videolu məclisi başçı "yuxarıları" fəhlələrin varlığını sübut etmək üçün düzenləyib, Teymur Hacıyevlə bağlı "nöqsan"ı aradan qaldırma-
ğa hesablanıb.

Aldıığımız son məlumatlarda isə deyilir ki, "JEK"ın guya işə qəbul etdiyi 550 nəfər "ölü can"ın sırasında illərdir Rusiyada olanlar da var. Yazdıqlarımızdan sonra Alimpaşa Məmmədov Rusiyada olan "ölü can"lar problemini də özünəməxsus şəkildə "həll" edib. Onların yaxınlarına "filankəs işə düzələndən sonra Rusi-

maq tapşırığı verilib. Faktiki isə rayonun abadlaşdırılmasına büdcədən vəsait ayrılır. Həmin vəsaitləri isə Alimpaşa Məmmədov şəxsi pulları kimi xərcləyir. Onun faktiki sahibi olduğu "Azərforel"ə 3 milyon manat pul xərclədiyi bildirilir. 5 hektara yaxın ərazidə yerləşən "Azərforel" təkcə baliq yetişdirilməsi ilə məşğul

olmur, orada baliq emalı, baliqların dondurulması və satışa hazırlanma səxləri fəaliyyət göstərir. Rayona səfərimiz zamanı gördüyümüz durumun səbəbini sakinlər başçının daha çox öz biznesinə vaxt ayırması ilə izah etmişdilər.

"İcra başçısının Şəmkirdəki nəhəng biznesi-qızıl baliq, maral və taxıl..." (https://musavat.com/news/icra-bascisinin-semkirdeki-nəhəng-biznesi-qizil-baliq-maral-ve-taxil-reportaj-fotolar_607872.html)

şəmkirdəki nəhəng-biznesi-qizil-baliq-maral-ve-taxil-reportaj-fotolar_607872.html) sərlohvəli reportajda sakinlərin söylədikləri yer alırdı. Onlar demişdilər ki, Alimpaşa Məmmədov gününü əsasən Seyfəli kəndində olan özünə məxsus "Azərforel" adlı iri baliq fermasında və ya Şəmkir-Gədəbəy yolunun üstündəki maralçılıq fermasında keçirir. Alimpaşa Məmmədovun başçının öz biznesinə qarışması onun müavini Qüdrət Əliyev və Ərazi İdarəetmə Şöbəsinin müdiri Rasim Mustafayevin Şəmkirin Könüllü kəndində örüş sahələrini "pay-puş" etmələrinə mane olmur. 5-6 sota bölünüb satılan örüş sahələrində hazırda evlər tikilib. Faktiki isə torpağın təyinatı belə dəyişməyib. Şəmkirdə işlər küçələrdə olduğu kimi, sözün hər mənasında, zibilin içindədir.

Şəmkirdən hazırladığımız reportajlardakı faktlar ortalıqdadır - zibillik "göz oxşayır". Başçı isə 50 nəfəri yığıb kameraya baxmağa məcbur edir, onlardan foto və videoları çəkirlər. "Zibil şousu" bununla bitib. Növbəti tədbir isə Şəmkirin 42 bələdiyyə sədri və 48 icra nümayəndəsinin iştirakı ilə keçirilib. Bu tədbirdə isə iştirakçılarından nümayəndələri və bələdiyyə sədrleri olduqları yerlərdən asılı olaraq 3-7 min manat arası pul toplamaq tapşırığı verilib. Faktiki isə rayonun abadlaşdırılmasına büdcədən vəsait ayrılır. Həmin vəsaitləri isə Alimpaşa Məmmədov şəxsi pulları kimi xərcləyir. Onun faktiki sahibi olduğu "Azərforel"ə 3 milyon manat pul xərclədiyi bildirilir. 5 hektara yaxın ərazidə yerləşən "Azərforel" təkcə baliq yetişdirilməsi ilə məşğul

□ E.HÜSEYNOV,
"Yeni Müsavat"

Elan

Bakı şəhəri Binəqədi rayonu, keçid 1410, 6 mkr-n, ev 15/2, m.89 ünvanında qeydiyyatda olan ərizəçi, "Araz İstilik Servis Xidmətləri" MMC-nin (VÖEN 1000582291) müflis elan edilməklə ödəmə qabiliyyəti olmayan hesab edilməsi və iflası haqqında işin məhkəmə baxışı 07.05.2019-cu il tarixdə, saat 12:20-də 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsində keçiriləcəkdir (ünvan: Bakı şəhəri, N.Vəzirov küçəsi 56).

Bu günlərdə Azərbaycanca ən çox müzakirə olunan mövzulardan biri də sahibsiz itlərlə bağlıdır. Onlarla mübarizə üsulları və bu zaman Avropa konvensiyasının tələblərini yaddan çıxarmamaq yetərincə diskussiya yaratdı. "Yeni Müsavat" dünyada və ölkəmizdə bu sahə ilə bağlı vəziyyəti bir daha nəzərə çatdırır.

Öncə Avstraliyadan başlayaq. Avstraliya hökuməti 2015-ci ildə qəbul etdiyi, beş il ərzində başı boş gəzən 2 milyon pişiyi ortadan qaldırmaq qərarına sadiq görünür. Amerikanın "Nyu-York Tayms" qəzetinin keçən həftə içində yaydığı məqaləyə görə, Avstraliya hökuməti, sayı 2-6 milyon arasında dəyişən sahibsiz pişiyi öldürmək üçün zəhərli sosiska üsulundan istifadə edir.

Avstraliya 2020-ci ilə qədər milyonlarla pişiyi öldürmək üçün 1080 adı verilən bir zəhərin sürüldüyü kənquru eti, toyuq yağı, bitki, ot və ədvaları havadan torpağa ataraq pişikləri öldürməyi məqsəd güdür. Qəzetin yazdığına görə, təyyarələrlə pişiklərin çox olduğu yerlərə atılan bu yemləri yeyən pişiklər 15 dəqiqə içində həyatını itirir.

Heyvan haqlarını qoruma təşkilatı PETA-ya görə, bu üsul olduqca qəddardır. Xəbərdə həmçinin bəzi pişiklərin qurulan tələlərlə, vurularaq və partlayıcı maddələrlə də öldürüldüyü bildirilir. Queensland ştatı isə bu sistemi bir addım qabağa daşıyaraq, bir pişiyin üzülmüş dərisini götürənə 10 Avstraliya dolları (7 amerikalı dolları) mükafat verir.

Hökumət bu qərarına əsaslandırma olaraq 18-ci əsrdə avropalı köçkünlər tərəfindən sahile gətirilən pişiklərin ölkənin vəhşi həyatını təhdid etməsini göstərir. Hökumətə görə, ölkənin təsərrüfat sektoru pişiklərdən zərər çəkərkən, pişiklər 27 mənəli sinfinin yox olmasından məsuliyyətli tutulur. Avstraliya bu qərarını ilk dəfə 4 il öncə açıqlayanda böyük bir etiraz səbəb olmuşdu. Beynəlxalq ictimaiyyətdə kompaniyalar təşkil edilmiş, məşhur şəxslər hökumətə məktub yazaraq bu qadağadan vaz keçilməsinə çağırışı etmişdi.

Amma "New-York Times" qəzetinə görə, heyvan haqları təşkilatı PETA Avstraliya belə ilk başlanğıcda bu qərara qarşı çıxsada, ölkədəki vəhşi həyatın qorunması üçün prinsip olaraq bu sistemi qəbul etmiş vəziyyətdədir.

Dünya bu işi belə həll edir
Ötən əsrin 70-ci illərindən etibarən dünyada heyvanların hüquqlarının qorunması məsələsinə gəldikcə daha geniş diqqət yetirilir. Qanunun tələblərini pozan avstriyalıları 15 min dollara qədər cərimə gözləyir. İtaliyada öz itini, ya da pişiyini küçəyə atan şəxslər məsuliyyət daşıyır. Bu cinayəti törədən şəxsi ya 10 min avro məbləğində cərimə, ya da 1 ilik həbs cəzası gözləyir.

Türkiyədə küçələrdə yaşayan və ya sahibləri tərəfindən atılmış heyvanlar üçün sığınacaqlar var. Avropanın bir çox

Dünya sahibsiz heyvan problemini belə həll edir - ilginç mübarizə üsulları

Biri göydən zəhərli sosiska yağdırır, bir başqası isə minlərlə dollar cərimə yükləyir, Azərbaycanda isə...

ölkələrində heyvanların hüquqlarını müdafiə edən qanunlar qəbul edilib. Avstriyada həftə cümləri sıx qəfəsdə saxlamaq, itlərin quyruğunu yaxud da qulağını kəsmək, mal-qaranı sıx iplə bağlamaq da qanun pozuntusu hesab edilir. Qanuna görə, şir və digər yırtıcıları sirkdə saxlamaq olmaz. Bu ölkədə itləri zəncirləmək də qadağandır. Qanunun tələblərini pozan avstriyalıları 15 min dollara qədər cərimə gözləyir. İtaliyada öz itini, ya da pişiyini küçəyə atan şəxslər məsuliyyət daşıyırlar. Bu cinayəti törədən şəxsi ya 10 min avro məbləğində cərimə, ya da 1 ilik həbs cəzası gözləyir.

Heyvanları sevməyənlərə pul cəzaları və məhkəmə işləri

İtaliyanın 1991-ci ilə qədər küçə heyvanları problemini həll etmək üçün istifadə etdiyi üsul, heyvanların yaxalanması və ardınca öldürülməsi olmuşdu. 1991-ci ildə qüvvəyə minən qanunla bərabər bu siyasətə son verilib, heyvanların qayğı və populyasiya nəzarəti dövlətin öhdəlikləri arasında yer alıb. Küçə heyvanlarının sayını nəzarət altına almaq üçün cərrahi qısırlaşdırma çox geniş olaraq istifadə olunmaqdadır. Amma sığınacaqların fiziki şərtləri və təcrübələrinin yetersizliyi, xüsusən də ölkənin cənub bölümündə önəmli bir problem kimi qalmaqda davam etməkdədir.

Polşanın heyvanların qorunmasına dair məsələdə insani

olmayan və sıradan əsaslandırılmalarla dayandırılmayan hər cür öldürmə qadağan olunmaqdadır. Bu çərçivədə heyvanların qanuni olaraq öldürülməsi isə maddi əsaslandırma, gigiyena şərtləri, elmi təcrübələrin kimi səbəblərin ortaya çıxması ilə məhdudlaşdırılıb. Heyvan sığınacaqlarından ölümlə nəticələnən hallara tez-tez rast gəlinməklə yanaşı, sığınacaqların sayı heyvan populyasiyası üçün yetərsiz qalmaqdadır.

Fransada heyvan haqları cəza qanununda öz əksini tapıb və heyvan haqlarına zidd münasibət cinayət olaraq qeyd edilib. Cəza Qanununun R.653-1 nömrəli maddəsi həm sahibli, həm sahibsiz heyvanların bədən bütünlüyünə zərər verəcək və həyatına qəsd edəcək davranışları yasaqlamaqdadır. Bu tip davranışlar edənlərin 450 avro pul cəzasına məruz qalması gözlənilməkdədir. Əgər heyvanların həyatına yönəlmiş hücum məntiqli bir şəkildə edilibsə, qanunun R.655-1 nömrəli maddəsinə əsasən 1 500 avro pul cəzası tətbiq olunmaqdadır. Heyvanlara zərər verən şəxsin daha öncədən belə bir cinayəti varsa, cəza 3 min avroya qədər yüksəlməkdədir. Heyvanlara edilən işgəncələr, zalımlıq cinayətləri ilə bağlı Fransa Cəza Qanununun 521-1 nömrəli maddəsinə görə, iki il həbs və 30.000 avro pul cəzası tətbiq oluna bilməkdədir. Amma bu cəzaların çərçivəsində buğa və xoruz döyüşləri yer almır.

2004-cü ildə qüvvəyə minən 281 sayılı qanunla heyvanlara qarşı işlənən cinayətlərə ağır cəzaların tətbiqi başlanıb. Heyvan sahiblərinin heyvanlarını tərk etməsi halında 1 ilə qədər həbs və 10.000 avro pul cəzası nəzərdə tutulub. Heyvanları lazımsız yerə öldürmənin və ya pis münasibət göstərmənin cəzası isə 18 ay həbs və 15 min avro pul cəzasından ibarətdir.

Macarıstan: cəza qanununun 226/B maddəsinə görə, heyvan sağlamlığına zidd olan haqsız və pis münasibətdə olan və ya heyvanlarda qalıcı zədələrə yol açan insanlarla ev heyvanını tərk edənlərə iki ilə qədər həbs cəzası, icbari iş və ya pul cəzası tətbiq edilməkdədir. Qanunun 226/A maddəsində isə heyvan döyüşləri yasaqlanıb.

Litva: qanunun 230-cu bölümünə görə, heyvanlara işgəncə, pis münasibət və öldürmə 3 ilə qədər həbs cəzası, icbari iş, pul cəzası ilə cəzalandırılır.

İsveç: qanunun 16-cı bölümün 13-cü qismi tətbiq olunaraq, diqqətsizlik və ya qəsdlə bir heyvana acı çəkdirmək pis münasibət, çox işlətmək cinayəti iki ilə qədər həbs və pul cəzası ilə cəzalandırılır.

Almaniya: cəza qanununda heyvan haqlarına dair bir hökm olmamaqla yanaşı, konstitusiyanın 20-ci maddəsi "Dövlət gələcək nəsillərin xeyrinə təbii həyatı və heyvanları qorumaq öhdəliyindədir" hökmünə tabedir.

Bu maddə ilə Almaniya heyvan haqlarının qorunmasına konstitusional bir təməl qazandırılıb.

Sahibsiz pişiklər can alır
İngiltərədə aparılan bir araşdırmaya görə, hər il 7,7 milyon pişik 275 milyon canlıni öldürür. Bu isə pişik başına ortalamada 32 heyvan düşür deməkdir. Araşdırmanın davamı olaraq 964 pişikdən 5 ay müddətində məlumat toplanır və nəticə 14 000-dən çox heyvanın öldürüldüyünü göstərir.

Siyahının ilk sıralarında gemiricilər (tarla siçanı, siçovul və s.) yer alır. Pişiklərin gemiriciləri öldürməsi bəzələrinin gözündə "fayda" kimi görünə bilər. Amma, təəssüf ki, siyahıda sayı azalmaqla olan quş növləri, dovşan, süleysin, sincab, müxtəlif sürünənlər də yer alır. "Mammal Society" qurumunun prezidenti Stephen Harris həftə evdəki pişikləri belə nəzarətsiz çölə buraxmamağın vacib olduğunu qeyd edir. Çünki pişiklərin ovlamaq üçün evlərdən kilometrərlə uzaqlaşdığı bilinir.

Avstraliya hökuməti 2 milyon pişiyi öldürmə qərarını qəbul edib. Bu qərar sosial medyada qınandı, ləğvi üçün imza toplandı. Nəslə təhlükə altında olan növlər üzərində araşdırmalar aparılan Gregory Andrews qeyd edir ki: "Avstraliya torpaqları ümumilikdə 500 000-dən çox növ ev sahibliyi edir. Bunların çoxu endemik olub, nəslə təhlükə altında olan növlərdir. Onları itirərkən öz kim-

liyimizi də itirmiş olarıq. Buna görə bu qərar narazılığa səbəb olsa da, yerində verilmiş doğru qərar"dır". O, həmçinin qeyd edir ki, Avstraliyada ortalamada 20 milyon ev pişiyi var ki, hər pişik bir gecə ərzində 20-yə yaxın növü öldürür.

Azərbaycan qanunlarında bu bərdə nə deyilir, xəbəriniz varmı?

Ev heyvanlarının mühafizəsi haqqında Avropa Konvensiyasının təsdiq edilməsi bərdə Azərbaycan Respublikasının Qanunu:

Sahibsiz heyvanlar üçün əlavə tədbirlər

Maddə 12. Sayın azaldılması

Tərəf sahibsiz heyvanların sayının onun üçün problemlər yaratdığını hesab etdiyi halda, o, heyvanları yol verilməməsi mümkün olan əziyyətlərə, ağrılara və ya narahatlığa məruz qoymadan onların sayını azaltmaq üçün zəruri qanunvericilik tədbirləri və/və ya inzi-

batı tədbirlər həyata keçirir.

a) Bu tədbirlər aşağıdakı tələbləri əks etdirməlidir:

I. bu cür heyvanların tutulması gərəkdirsə, onlar minimum fiziki və mənəvi əziyyətlər verilməklə tutulmalı;

II. tutulan heyvanların sığınacaqlarda saxlanması və ya evtanaziya edilməsi bu Konvensiyanın prinsipləri əsasında həyata keçirilməlidir;

b) Tərəflər aşağıdakı tədbirlərin baxılması öhdəliyini qəbul edirlər:

I. it və pişiklərin, tatuirovka və sahiblərinin adları və ünvanları ilə birlikdə nömrələrinin reyestrə salınması kimi cüzi ağrı verən və ya heç bir davamlı ağrı verməyən üsullarla daimi qeyd olunmasının təmin edilməsi;

II. it və pişiklərin sayının planlaşdırılmamış artımının axtalama vasitə-silə azaldılması;

III. sahibsiz it və pişikləri tapan insanların səlahiyyətli orqanlara müraciət etmələrinin təşviq olunması.

Maddə 13. Heyvanların tutulması, saxlanması və onların həyatına son qoyulmasına dair istisnalar

Sahibsiz heyvanların tutulması, saxlanması və onların həyatına son qoyulmasına dair bu Konvensiyada nəzərdə tutulmuş prinsiplərdən istisnalar yalnız xəstə heyvanların sayına nəzarət üzrə milli proqram çərçivəsində labüd olduğu hallarda edilə bilər.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

İnsan qocalır, amma beyni gözəl olur

ABŞ-ın Maunt Sinay Tibb Məktəbinin əməkdaşları müəyyən ediblər ki, insan beyninin bəzi xüsusiyyətləri yaş ötdükə daha da təkmilləşir. İndiyə qədər belə hesab olunurdu ki, əqli qabiliyyətlər insan 20 yaşında olarkən öz zirvə nöqtəsinə çatır.

Tədqiqatın nəticələri isə göstərib ki, yaşlı insanlarda belə uzunmüddətli yaddaş nəinki zəifləmir, hətta danışıq qabiliyyəti, emosional intellekt və sosial vərdişlər daha üstün səviyyədə olur. Bunu "Daily Telegraph"ə istinadən "Izvestiya Nauki" xəbər verir. Qısamüddətli yaddaş, qazanılmış bacarıqlar və düşünmə qabiliyyətinə gəlincə isə, onlar zaman ötdükə həqiqətən də zəifləyir.

Mütəxəssislərin kəşfi qocalma effektinin rezus-makaka meymunları üzərində öyrənilməsi nəticəsində edilib. Müəyyən olunub ki, yaşlı meymunlarda beyin yeni biliklərin mənimsənilməsinə görə cavabdeh olan qəbuledici neyronların (sinir hüceyrələri) təqribən yarısını itirir. Bununla belə uzunmüddətli yaddaşa cavabdeh neyronlar toxunulmaz qalır.

Toyuq qanadları olmadığı üçün ərini öldürdü

Çinin Luzyana şəhərində qadın ona şam yeməyi üçün toyuq qanadları gətirmədiyi üçün ərini öldürüb. Bu barədə Britaniyanın "The Mirror" nəşri xəbər verib.

İnsident 13 apreldə baş verib. Həmin vaxt Vu Şuçun evə iş görüşündən geri qayıdıb. Kişi arvadı ilə şiddətli şəkildə dava edib və nəticədə Luo adlı qadın bıçağı götürərək, ərini vurub. Qanlar içində olan kişinin yaralanmasını onun yaşlı anası görüb. O, həmin dəqiqələrdə vanna otağında olub və nəvəsinin qışqırığını eşidərək otağa qaçıb. Zərərçəkmiş xəstəxanaya çatdırsalar da, dünyasını

dəyişib. Qonşularının dediyinə görə, ər-arvad demək olar ki, hər gün dava edirmiş. Bu barədə ölənlərin qohumları da bildirib. Onların dediyinə görə, evləndəndən sonra qadın sürətli şəkildə dəyişib. O, çox aqressiv və yersiz həssaslıq nümayiş etdirirmiş. Onların iki uşağı var idi.

Luzyan şəhər polis idarəsindən sözügedən hadisə ilə bağlı hər hansı açıqlama

edən Camelot Group kompaniyasından isə açıqlayıblar ki, biletin oğurluq bank kartı ilə əldə edilməsindən şübhələnirlər. Onlar bu qənaətə ona görə gəliblər ki, dostların heç birinin şəxsi bank hesabı yoxdur.

Onlardan bu barədə soruşanda isə hər biri cənuba köçən dostları Conun kartı ilə bilet aldıklarını deyiblər. Amma onların heç biri dostlarının ad-soyadını, harada yaşadığını dəqiqliklə deyə bilməyib. Daha sonra isə onlar ifadələrini dəyişib və bildiriblər ki, yoldan keçən birinə pul veriblər və sonuncu onlar üçün alıb. Keçmişdə bu işsiz dostları bir neçə dəfə oğurluq üstündə ittiham ediblər.

Şübhələrə baxmayaraq, britaniyalılar hesab edirlər ki, bu uduşu haqq ediblər. Onlar əmindilər ki, tezliklə qazandıqları pulu alacaqlar. Çünki onlar bu məbləği bahalı səyahətlərə və eyləncələrə sərf etməyi düşünürlər.

Lotereyada udduqları pulu ala bilmirlər

Londonunda iki britaniyalı milli lotereyada cekpot udublar və dörd gün boyunca qələbəni qeyd ediblər. Buna baxmayaraq, hələlik pullarını ala bilmirlər.

Bu barədə "The Sun" nəşri xəbər verir. Mark Qudram və Con Ross Votson ötən həftə lotereya biletini əldə ediblər. Dostları cekpotu udublar və ümumi məbləğ 4 milyon funt olub. Qələbəyə sevinən dostlar bunu dördgünlük gəzinti ilə qeyd ediblər. Amma aradan bir həftə keçəndən sonra görüblər ki, onlara bu uduşu ödəyən yoxdur. Milli lotereyanı kurasiya

QOÇ - Yaxşı olar ki, günün əsas hissəsini mənzil şəraitində keçirəsiniz. Uzaq yola çıxmaq, açıq havada olmaq müəyyən qədər uğursuzluq gətirə bilər. Dinə zidd hərəkətlərə yol verməyin.

BUĞA - Artıq sizin Zodiak işarəniz hakim olduğu üçün hamıdan enerjili olacaqsınız. Maliyyə planlarınızın reallaşması sürətlənəcək. Həmkarlarınızla aranızda yaranmış soyuqluğu dəf edin.

ƏKİZLƏR - Maddi problemləriniz olsa da, işlə bağlı heç bir çətinliyiniz olmayacaq. Ulduzlar gələcək planlarınızı məxfi saxlamağı məsləhət görür. Hətta ən yaxın adamlarınıza belə sirr açmayın.

XƏRÇƏNG - Mövcud gərginlikdən qurtulmaq üçün uzaq səfərə çıxmağınız məsləhətdir. Çünki həm fiziki, həm də zehni cəhətdən çox yorulmuşunuz. Sevgi münasibətlərində səmimi olun.

ŞİR - Bir çox yeniliklərin şahidi olacaqsınız. Bununla yanaşı, uğurlu sövdələşmələr aparmaq, banklarla işləmək üçün şanslarınız artacaq. Himayənizdəki uşaqların qayğısına qalın.

QIZ - Qarşınızda maraqlı bir təqvim durur. Bu səbəbdən də fursətinizi fəvriyyə verməyin. Sevdiyiniz adamlarla bir yerdə olun. İşgüzar münasibətlərdə ölçülü-biçili davranmağı da unutmayın.

TƏRƏZİ - İxtiyarınızda olan bu təqvim məhəbbət istiqamətinə yönəldin. Çünki gün ərzində ən yüksək ovqatı məhz sevgidən alaçaqsınız. Nahardan sonra müəyyən qədər işlə məşğul olmaq olar.

ƏQRƏB - Ətrafınızdakı insanların sizə münasibətinin dəyişməsi işlərinizə hopan gərginliyi azaldacaq. Xüsusən də saat 15-dən sonra şəxsi işlərinizdə irəliləyişlər və şanslar baş verəcək.

OXATAN - Təzə xəbərlər yolunuzu gözləyir. Ürəyinizcə olan və gələcəyiniz üçün böyük önəm daşıyan təkliflər də ala bilərsiniz. Bir sözlə, bu təqvim taleyinizdə əsaslı dönüş yarada bilər.

OĞLAQ - Neçə gündən bəri yığılmış gərginliyinizi ümumi ovqatınızı aşağı salacaq. Odur ki, ciddi işlərə girişməyə dəyməz. Səhhətinizi qoruyun. Axşama yaxın maraqlı adamlarla görüşləriniz olmalıdır.

SUTÖKƏN - Göy qübbəsi yalnız səfərlər üçün uğurlu təqvim yaşayacağınızdan xəbər verir. Doğmalarınıza, yaxınlarınıza baş çəkməyə dəyər. Hətta pulunuz olmasa belə, bir qədər borc götürün.

BALIQLAR - O qədər də uğurlu gün deyil. Bir tərəfdən səhhətinizlə bağlı problemlər, digər tərəfdənsə qarşılıqlı münasibətlərdə anlaşılmazlıqlar ovqatınızı poza bilər. Təmkinli olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Pişik danışmayan uşağın dilini açdı

İngiltərənin Manchester şəhərində nadir danışmayan və heç kimlə ünsiyyət qurmayan danışmayan 7 yaşlı Lorcan Dillon pişiyinin sayəsində xəstəliyinə qalib gəlib və 7 ildən sonra nəhayət ki, danışmağa başlayıb. Türkiyə mətbuatının yazdığına görə, danışq qabiliyyəti olmasına baxmayaraq uşaq heç bir fikrini ifadə edə bilmirmiş.

2 yaşına çatanda ailəsi də daxil olmaqla heç kimlə danışmayan uşaq son iki ilini yanından ayırmadığı pişiyi, yeganə dostu Cessi ilə keçirib. Və ehtimal ki, bu pişiyinə söyləyib. "Səni sevirem" dediyi pişiyindən sonra uşaq anasına və atasına da müəyyən sözlər deyib. Valideynləri bu hadisəyə görə çox sevinib və heyatları boyunca Cessiyə minnətdar olacaqlarını deyiblər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.190